

Kidikidiki: Bible for Matthew
Formatted for Translators

©2022 Wycliffe Associates

Released under a Creative Commons Attribution-ShareAlike 4.0 International License.

Bible Text: The English Unlocked Literal Bible (ULB)

©2017 Wycliffe Associates

Available at <https://bibleineverylanguage.org/translations>

The English Unlocked Literal Bible is based on the unfoldingWord® Literal Text, CC BY-SA 4.0. The original work of the unfoldingWord® Literal Text is available at <https://unfoldingword.bible/ult/>.

The ULB is licensed under the Creative Commons Attribution-ShareAlike 4.0 International License.

Notes: English ULB Translation Notes

©2017 Wycliffe Associates

Available at <https://bibleineverylanguage.org/translations>

The English ULB Translation Notes is based on the unfoldingWord translationNotes, under CC BY-SA 4.0. The original unfoldingWord work is available at <https://unfoldingword.bible/utn>.

The ULB Notes is licensed under the Creative Commons Attribution-ShareAlike 4.0 International License.

To view a copy of the CC BY-SA 4.0 license visit <http://creativecommons.org/licenses/by-sa/4.0/>

Below is a human-readable summary of (and not a substitute for) the license.

You are free to:

Share — copy and redistribute the material in any medium or format. Adapt — remix, transform, and build upon the material for any purpose, even commercially.

The licensor cannot revoke these freedoms as long as you follow the license terms.

Under the following conditions:

Attribution — You must attribute the work as follows: "Original work available at <https://BibleInEveryLanguage.org>."

Attribution statements in derivative works should not in any way suggest that we endorse you or your use of this work.

ShareAlike — If you remix, transform, or build upon the material, you must distribute your contributions under the same license as the original. No additional restrictions — You may not apply legal terms or technological measures that legally restrict others from doing anything the license permits.

Notices:

You do not have to comply with the license for elements of the material in the public domain or where your use is permitted by an applicable exception or limitation.

No warranties are given. The license may not give you all of the permissions necessary for your intended use. For example, other rights such as publicity, privacy, or moral rights may limit how you use the material.

Matthew

Chapter 1

¹Kukana uba kaaka ba Yesu-Klisto, muana Davidi yi muana Abalayami. ²Abalayami kakari taata Isaki ye Isaki taata Yakobi, ye Yakobi taata u Yuda yi Baana ba Ngudia ni. ³Yuda kakari taata u Faresi yi Zara, ye Ngudiawu Kakari tamar. Faresi kakari taata u Esromi Esrom kakari taata Erami. ⁴Arami kakari taata u Aminadabi. Aminadabi kakari taata u Naasoni. Kakari taata Salmoni. ⁵Salmoni yi Rahabi bakari bakaki bibuti bi Boazi. Boazi kakari taata u Obedi. Ngu di Obedi kakari Riti. Obedi kakari taata Yesse. ⁶Yesse kakari taata Tohotolo Davidi ye Davidi kakari taata nde taata u Salmoni mu mukeete Iriya. ⁷Salmoni kakari taata Roboami. Roboami kakari taata u Abia, Abia taata u Asa. ⁸Asa kakari Josafati, Josafati kakari taata u Jorami. Jorami kakari u kaaka u Oziasi. ⁹Oziasi kakari taata u Joatami. Joatami kakari taata u Akazi, Akazi kakari taata u Ezekiasi. ¹⁰Ezekiasi kakari taata Manasi nde taata di Amoni, ye Amoni nde u kari taata u Josiasi. ¹¹Josiasi nde u klari taata u Jekoniasi ye Bana ba Ngudi'ani, mu taanga baba nati ku Babiloni. ¹²Ku nimi baba nati ku Babiloni, Jekoniasi kakari taata u salatieri nde u kari kaaka zoro Babele, ¹³Zorobabele nde u kari taata u Abiudi, Aiudi nde taata u Eliakimi, ye Ekiakimi nde y kari taata u Azori, ¹⁴Azori kakari taata u Sadoki, Sadoki u kari taata u Akimi, Matana u kari taata u Eliwudi. ¹⁵Eliwudi kakari taata u Eleazar u kari taata u Matana, Matana u kari taata u Jakobi. ¹⁶Jakobi kakari taata u Jozefi yakala di mari u buti Yesu. Yesu i nde we Klisto. ¹⁷Tuku Abalayami yi kunu Daviri kukari makana kumi yi maya, ku Daviri ye ku natama ku Babiloni kumi yi maya ye ku natama ku Babiloni ikunu Klisto kumi yi maya. ¹⁸Ku butumu ku Yesu-Klisto ku kari bwabu : Nguidi'ani Madiya kakari u zolomo ku Zozefi, kansi teete bazayisana niti mu kehete yi Yakala, nde Madiya kakari i kivumu ki ngolo pehefe santu. ¹⁹Yakala diani Jozefi ka kari mutu mboti, kaansi kazori ki ka mu muese tsooni ku baata. Idini nde aka kaani muku mu yamene mu ki tseweke. ²⁰Bonso bu kla yinini wu, Wanzio mfumu akesi monoko ki nde mu ndosi ye aka mu mokini : « Josefi muana Daviri, ku baangaka muku mu kwele Mari, Diama kivumu ke kiawu kie ki pehefe santa. ²¹Nde ka butu mwana yakala, ye beenelu mu tele Yesu, diama nde u uhulusu baata baani mu masumi. » ²²Mamaso ma sarimi muku fwanese manazonsimi ku mfumu mu nzili ba mbikiri basakiri ba moki : ²³« Tala, mwana mu kahete kunumana lekeme ku yakala iki vumu ye saka butu mwana yala. Ba mu tela wu manueri " disongodili Nzaami kimvuku yi beete " » ²⁴Josefi bu ka vumiki ku kiliye aka funi makamusa mini Wanzio mfumu muku sala. ²⁵Kansi nde ka mu lekiki Mari u kunu kabutu mwana yakala. Nde aka mu ghe zini Yesu.

Chapter 2

¹Kunimi lubutuku le Yesu ku Beteleyemi, ku mu toto Yudeya mu taanga tootila Elodi nsanga i tuki ku Esiti ikumi ku Yelusalemi nsaanga isamini buabu : ²« Akue kee wubutiki, mfumu ba Yudasi? tumon i mbuetete, ani, tuisi tuumu dodokolo » ³Tootili Elodi bukawi nsanga, akazunguu miki, babaso ye besi Yelusalemi. ⁴Elodi akavuki ba mbutu ba Nganga-Nzaami ye milongi mi misiki ye aka bayuri : « Akue kabutiki Klisito? » ⁵Ba mu samini « Ku Beteleyemi di Yudasi, idini kasoniki ntumu. » ⁶Abu nge beteleyemi we mu nsi Yudasi nge we wu keke ke, akaati mituarisi mi Ba yudasi idin i mukaati nge, ka tuku mua ntuarisi kana di me di Isaye. ⁷Mukulana ku mama, Elodi, Elodi akatumisi ba taba nganga mu kitsueki, kaba yulu, mu ki taanga mbuetete ka kurimiki. ⁸A kabatumi ku Beteleyemi ye aka basamini : « Lue, luedingi mu kithueki muana wunu butuki. Go lumu moni, luisi samana ku nimi mekibeniki ngie mutala ye ngie mukumisi. » ⁹Ku nimi bayisi mu wuili ntootila, ga Bayantiki kukue kuakunu, kunimi, muetete ukurimikiwu upusu, munu kupusu ku Esiti, ku ndumi bawu yi kunu kaye teleme ku ndumi, kukukari muana ndene, ubutuki. ¹⁰Mu ntanga ba moni mbuetete ga ba furuki yi kiese kingihi. ¹¹Ga bakoti mu nzô, bamoni muana ndene ubutiki yi nguri ani Maliya ga bafukimi, ye aba yantiki ku mukumisi. Ga bakutiri bimi biawu, ma bayoki mu masi ma nsuri mbote. ¹²Ku nimi Nzaami qaka ba zoonsiri mu ndosiki, bavutuku ku kue Elobi. Ba vutuki ku gata di bawu mu nzili kaka. ¹³Mu ntangaha beni ba Nganga, ku nimi, Wanzio wu Nzaami akeni ku Yosefi aka mu samini : « Teleme, bongo muana yi mu keete, lue ku Ezipito, mu diama ntotili Yerudia udingi ka mu hono muana, ye kunu Iluzonsili me. » ¹⁴Mu pihibi yini Yosefi aka bongi muana, yi mu keete a ba tiini ku Ezipito. ¹⁵Kuana ku ba nieki yi kunu kafi Yerudia mamaso, ma sarimi bonso buka samini mfumu ku kue ba mi bikiri : « Kansi Ezipito, me teri muan'ama. » ¹⁶Ku tsuku, Yerudia bukawi ndenge ba mu zonsiri ku ba Wanzio, akesi ngaansi. aka tumi baata be g^hono bana babaso ba mvulu zolo (2 ans) , ba kari ku beteyemi yi mu kizungu kini. mu ntanga yi babasiri yi kita kinzaki kiakiso. ¹⁷Mafuanikini ma kasamini ngunzu Yelemia. ¹⁸« Bawi baata ba dili, babokene, ku Rama Rasieli udili mu diama di bana nkata mutu umu zonsisi mu diama, luzingi nkata. » ¹⁹Mu taanga kesi fua, Yerudia, Wanzio uyini ku kue Yosefi ku Ewipito mu samini : ²⁰« Nda we ku Isaye, baba dingi ku gohono muana, bafi. » ²¹Yosefi aka terimi, aka bongi muana yi mu keete abeni u Isaye. ²²Bu bawi Asilodi yingisi tat'ani, ba yantiki ku baanga bu babaka nzili a beni ku Galilayi, ku nimi ka tumi Nzaami ku Wanzio. ²³Bu beni ye bazingi besi mono, mamaso ma zonsimi ku mimbikuli mafuakin i ba fueete tele Nazarien .

Chapter 3

¹Mubi lumu bini Yowani mbotiki kayisi ku longoho ku tseke kâata yi Yudeya akamoki : ²Lusobo ma mbunu diama ki mfumu ki mazulu kiese ambele. ³Mu diama tala maku moki mu bikiri Isaya akamoki « Ndingihi yi wuwu ngati ku kâata tseke : luyiliki nzili Nzaami, bifulu biani luyiliki mb oti. » ⁴Tala Yowani ka vuati muzaka miki dimeme yi mukaba ngolo

Chapter 4

mulukete luani. bidia biani bikari mayoyo yi bwiki : ⁵Dikaka yelusaleme, Yudeya diadiso, ndaama tsi ku mbelembele nzari nzene, ki toto ki mbele nde. ⁶Kabaki mbotoko kukue nde mu nzari yurdeyi, mu diama di ka fungihini masumu mani : ⁷Kansi bukumoni kibuki ki bafatsayi aka basamini bese ku kwe nde mu diama di mbotomo, akaba mokini : ⁸« Lukulumuku munioko wunu wu tusama kutini ngasi yi kwisi? Lutukusu bibuni bi mboti bimakeriki. ⁹Kuyininiki kumoko mudiamu di nge kibeni : Twe yi Abalayama mu diama ditata. diamayi lusamin i Nzaami ke wu fuana muku mufutumene Abatayome bana keni baba pieri siki. ¹⁰siki ki sengene kie ambele misolo mumutii yi mitii kiamiso mi kono buta bi buni bi mboti muku mizenge yiku miloso ku mbawu. ¹¹Yi lubotiki mu masa diama diama di kubungunu ma mbu kansi wu kwisi ku nimi me ngole yingihni kulutu me, ka ngie wu fuanaka mutu vuata tsamata yani ka luboto pehefe santu yi mbawu. ¹²Periki yani ye a mbele mukusukulu yi ku solokeni mboti yi ku yoko bititi mu mbawu yi kono zimawu. ¹³Yesu akesi ku Galileyi ku nzari yurdeyi ya muku balka mbotomo ku yowani mbotiki. ¹⁴Kansi yowqani akamaki ku musamene ni me nzori nge wu mbotoko si wisi kukue me?» ¹⁵Nzaami aka muvutiri : Tamini butobu « Diama kwe musiki my diama di beete tu fuanese musiki» siki yowoni ake mu hée nzili. ¹⁶Kunimi ku mbotoko Yesu aka tuki mu masa kamoni zulu adi kutiki pehefe Nzaami ayikurimiki bonso yeme a taana nde. ¹⁷Luwa ndingihni mosi yi tuki kuzulu ayi moki wana muana me wu paa kiesi.

Chapter 4

¹Bunu Yesu a ba mu nati ku pehefe mbi muku mekeme ku Satana. ²Kunimika koono ku dia mu bilumu makumi ya yi mpili ma ku maya, hakawi zaala. ³Satana ka kapusini aka musamini « ho nge muana Nzaami balala matari mapaa» ⁴Kansi Yesu akamu vuteri mvutu, akanusamini : « masonomi " Mutu kalene zingihni muluki kukaka kansi mu nding Nzaami "» ⁵Bunu Satana aka munati ku mbaansa di Santa a ka munati attana lama. ⁶A ka mu samini « Oo nge we muana Nzaami ookikloso mu tsimu, masononi : " Nde sa katumu ba Wanzio muku ku taanana ku nge " mu diama niti nge ku yitele mutari ki " » ⁷Kansi Yesu a kamu samini : « Masonomi di kaka " Nge lene meke Nzaami a kaka"» ⁸Satana aka monati di kaka ku nsongi lama kibeni, aka musongihni ki mfumu ki tsi yi bimi bia biso bi tsi yi. ⁹A ka mu samini : « Yi feti kugaha bimi goonge u mfukimini» ¹⁰Bunu Yesu a ka musamini : « Kataka a gaha Satana! bunu masonomi : nge ufeti fukumunu Nzaami aka; u musarili» ¹¹Bunu Satana akamu ya mini (Yese) mu taanga yini ba Wanzio abesi ku wende a ba yaatiki ku mu satala. ¹²Taangaha kawi Yesu ba kangii Yoani a kakatiki ku Galele. ¹³Akakatiki ku Nazareti, mu kwe zingihni ku Kafarnawum di kari ku ndaama zari yi Galele, mu mutoto zebulo yi Naftali. ¹⁴Ama mee mafamikisi makasakiri Ngusu Esaya kasamini buabu : ¹⁵Mutoto wu zebulo yi Naftali ku lueke di nzari ku simi di Yudani, Galele gaata ba nkono zayi Nzaami. ¹⁶Baata ba banieeki mu pihibi gaa bamoni muteme mosi a ka ba tukiri. ¹⁷Tuku ntaangaha yi Yesu akayatiki muku sakala buabu. " Lu balala, ma mbunu meene mudiamu ki mfumu ki mazulu kiese a beele beele. ¹⁸Taangaha ka lengihni mu tseke tseke nzaadi yi Galele; akamoni bandu ku boobo, Simoni ba muteriwu petele yi Deeri mu kuenani, ba yiki makoni ma ba mbisi mu nzaari, mu diaama ba kari, ba ba mibaki ba mbisi. ¹⁹Yesu akaba samini « luisi ku weme, me yifeti lukumisi mibaki baata.» ²⁰Munu taangaha ini gaaba losi makoni abalani. ²¹Munu taangaka yini mu nzili, aka moni ba nduku boolo, Izaki muana Zebede yi Yoani nduku ani, ba kari mu kaati watu yi Zebede taata wuy, ba kua yiki ma koni mawu , aka bateri. ²²Mu taanga yi a ba yamini watu aba mulani yi taata wu. ²³Yesuakelengihni mu Galele, kayelongaa muma nzô ma Nzaami mawu, kasakiri maama ma ki mfumu yi ku buku baata yibi beefe, yi baata bangaa bifu. ²⁴Tsaanga yi ni ayiyarimiki mu Syrie, baata ba mu natini ba mbefe ba ndenge ye ngehe, yi ba bakariyi pehefe yi mbi, yi malari ma kimvuri yi Bikata Yesu kari wu babuki. ²⁵Ki buki ki baata kiyiniwu ku Galele ku Dekapole, Yelusalemi, ku Yuda ye kunu Yordani.

Chapter 5

¹Yesu bu ka moni kibuki kibata, ga ka mati hga taanalama. Mu ntaanga ba nieki ba ntumu bani ga bayantiki kuisi ga nkua nde. ²Viri munua wu baloongi yi ku samana : ³« Kiese ku ba be ba nkoto mu ki pehefe diama kimfumu ki ma zulu kie ku bawu.» ⁴Kiese ku babadiri ku nimi sa babaka ngolo Nzaami sa bavua mutoto. ⁵Kiese ku ba tonomo, sa babaka kimfumu ki mazulu. ⁶Kiese ku ba babe Izala ku ku nda ye nzala kudia Nzaami sa kabafuluese ma mboti. ⁷Kiese ku baba fuila bakuene kiari Nzaami kaba fueete kuba fuili kiari. ⁸Kiese ku baba nkono tono ku mbunu, ba ba momono Nzaami. ⁹Kiese ku baba natina bakuene mamboti Nzaami sa ka batele, bana bani. ¹⁰Kiese ku baba moni mpasi mu diama di mambote ba be bata ba kimfumu ki mazulu. ¹¹Kiese ku beene go balutuluku, baluga mpasi mudiamu, lue misari mi Nzaami, ba lusala mama ma ndenge yi ndenge. ¹²Lukala yi kiese kinene sdiamu, kaba dinene, di lukuikili, diama ba ngaanga Nzaami ba ntete, ba moni mpasi buabu. ¹³Nge we nge kaka ga mutoto wu; kansi go nde mosi kasaari yi nsumu ku, nki mutini ka yi bongonono? kaye di kaka yi ntiniki kana bitshiô. baloso ku nzili ba kudiatu ku baata. ¹⁴Beene lue muteme nsi gata di tungimi ga ntana lama, ka dilene sa suekeme ke. ¹⁵Ndenge mosi muini wu ba kuiki mbau, balene kumu sueke ku nsi kitungu ko. ka buaka, ba musa ga ntana kimi ka ga muteme kua kuso. ¹⁶Idini, mu teme beene ka monokono ku baata babaso muku mono ma mboti ma beene ye luga lukumu ku mfumu BNzaami we ku mazulu. ¹⁷Kalusaka nde me ngisi katala misiku kansi ba nganga Nzaami. Ka buanaka kansi, kuyiki ngisi yiki. ¹⁸Muma kieriki yi lusamana ka ntama yengi ki ye mutoto yi nsi fuete lala. Nkata mutu wu ufueete katala kana kimi kimosi. Kana kisono kimosi ye kunu kunu ku fuanene mamaso. ¹⁹Mu makieriki yi lusamana, nde wunu unkono ku zitisimuana diama di n keke, katumi baata ba sala bunu buana, mu mama nene. Kansi wu kwe sakala, ke masalala ku baba kaka, bakumu baata ba nene mu kimfumu ki mazulu ki. ²⁰Buyi lusamini buabu. Lumuzitisi Nzaami kulutu baba lusongihni misiki yi ba Falisayi go nkata kalukumuku baata ba ki mfumu ki

mazulu.²¹Lu wui ku mibikuli mi ntama bubasanini « Ku wu gohono mu kuene, ka fuete samisik.»²²Kansi me yi lusamini buabu : Mutu ndeso ukala yi ngaansi ku mukuene, bafeti mu samisi wu kala ku mukuene ingaansi bafuete musamisi « Nge mutu mpama, bafeti musamisi » « Wunu usamuna, nge zobo» kafua, lufua lu bilungi.²³Go a ukue sisi makabu maaka kukue mfumu, nge mutu we yi mama ku mukuene aka, sisi ntezi makabu kugaka, ndawe ntezi we manisi mawe mau yi muken'aka. Kunimi nda gaha makabu.²⁴Nkata mutu usadili ba mfumu bolo, go umanga mosi, zo mosi.²⁵Luwisene ntezi yi mulu wufuni nge mu kisasa kia kiso, okabuaka mutu wunu fueni saka kufunu nge.²⁶Mu ma kieriki bu ikusamene buabu : Ulene toku ku, go futiki ma mfuku ku bibuti biete²⁷Ngata luwi, « Kusala kindumu ku »²⁸Buyilusamini buabu « Go mutu tari muana mu keete mu mese ma kindumu, u muleki mungini, nge sari disumu ku mese ma Nzaami.»²⁹Go disa diaka di kitata disari disumu, wuditobolo midi loso ku ntama nge bulome ku nge, kimi ki mosi ki niti ki kataka kansa ka buaka niti ya inso ibele mu diama niti iso.³⁰Go koko diaka di kitata dikunataku masumu, wu dizenge ye loso ku ntama diama, mboti u kono kimi ki mosi kansa ka niti ya iso³¹« Ma zansimi, go mutu yamini mu keete ku longo, ka muga mukana u mponono longo.»³²Ma zonsimi ye masonimi konso mutu u katala mukeete ku longo, we kuele wukaka, ka sadi kindumu. Go we kuele sari di kaka kindumu.³³Dikaka, luwi ma basamini ba nkaka beete « kulu zengee Nzaami mampiaka, ka lu lapa Nzaami mu mpamaka.»³⁴Buyilu sanuni buabu, ku zenge Nzaami ki, keti mu zulu, keti ansi, kani mu mupepe.³⁵Kana mu mutoto, muzulu, konso konso kifulu, ka luzenge Nzaami ki, kani mu zulu, keti kuzulu.³⁶Ku lapa Nzaami ki, kana mu mutue aka diama nge wi mukiteseke, uvutulu mbonisi mpeme isala yi yiti.³⁷Mu ntanga uzonsi, kala ye makieriki diama di nge nge «Di kieriki di kala makieriki. « ka buaka ka buaka » . diama mama yikima matuka ku nkadi mpeme.³⁸Luwi di kaka mama zonsimi « disa ku disa, dini ku dini »³⁹Kaansi me bunsamini buabu. Ka lukangâah mbunu ku mu ngaansi. Go mutu nkubeti mbuta mutama di ki tata, muga didiki mama.⁴⁰Go mutu nku lomi kinkutu kiaka, nge mufiki muzaka. Go mutu ukusamini umu natini kiziti ga kifutu kinkeke, nge munatini mu kikikingi.⁴¹Go mutu ukusamini udiata miri miolo miba kitana, nge diata ba miri miya.⁴²Muga wu ukulomi, ku mangha ka defe ku wu ukudefisi.⁴³Kari lu wu kuy wu ulusamini « Tuzolo wuwe ankua nge, ntu ba munge babe ntanana yi beete»⁴⁴Kaansi b u yi lusamini buabu : « Luzolo ba mbeni bene bonso lu dizola beene kibeni.» Lasambila kulusala ma mbi. Luba samela baba ntuzoriki. Ntu sala ma mbote ku baba ntu mengi.⁴⁵Ntu zolo buengi ku muana mutu wu ku zulu, mu diama u tenese muini mu diama mutu nde so ukulumunu mwulu mu diama di mutu nde so. Ntasala ma mbote ku baba ntu mengi.⁴⁶Go beene, luzori baba luzola buengi, ki ma mboti lubaka? Luzayi vo ba futisi mpaka lete kaba sa buana? ntu sala buingi kulutu bawu.⁴⁷Go beene luge mbote kaka bibuti biene, mu ki musuni ki ma mboti tu sari mu diama di baba kaka? kan i ba Farisayi basala bunu bua.⁴⁸Ntu kala batu ba kulungu, bonso tata Nzaami we ku zulu nde ke mutu ulungi.

Chapter 6

¹Lukebawu mundegehe lusamana Nzaami, kalu samana a mese ma baataka musavo balu monawu, kalabunu lubaka ka difutu kuwe taata we kuzulu. ²Muku salasa ba kohôto basa bioriki, mukusa baata ba lumono, baata ba mapia basala a mese mabata muku sa ba bakumusu imoki makieriki ba nungihî wu³Hô ku beene, bulu salasa bakohôto kukaqla mukuenaka kaka monoko. ⁴Diama di kaba diaka kakuhêe Nzaami dikala di sueke me idine nde wutu batalaa muki tsueke kalu futu.⁵Hô lusamana, kalu kala bonso ba pehengeheke, ba bazola ba samana miningihî mu nzili mukusa ba ba monawu. Ilu mokini makieriki ba bongihî difutu. ⁶Kansi beene, hô luswamana, lukoto kusuku lukangaha kiviki, yi lubonono mama suekimi kalu futu. ⁷Hô lubonono, kali moka bumoko bumokokoko, bu ku moka ba ba kohôno samana wu, ba ba kihitila wu ba mununguhu, buba moka buana.⁸Mu buana, kalu bavukuku, diama tatene we kuzulu zayi kimi luekiawu mfunu bukue ngekia lomiki. ⁹Bunu samana tangaha ya yiso « Nzaami weete we ku zulu, yi zini diani dibaka lukumu. ¹⁰Yamana ki mfumukiaka kisi. lu zolo lunge lusala mutsi yi ku kulu.¹¹Tu hâ lele di pahâ dibilumu biabiso. ¹²Tu lolo mu mambi mete, bonso beete tulimisa wu babatumon a mu mambi. ¹³Kutu nataka mama thôto, kansa tuhûlusu muma mbi. » [Diama tue baana baka, kimfumu yi bunene yi ngeeme yi kala bi lumu bia biso, Aman!]¹⁴Diama, hô beene kalu limisi mambi ma baata, Nzaami siki kuzulu sikalu limisi dikaka. ¹⁵Kansi hô beene lu limisaka mambi ma baata, Nzaami siki kalu limisiki.¹⁶Tangaha luki ya meni nzala, mubisama, kalukisa kiari-kiariki ndengehe kusa baata b a mapia, ba kangaha mbunsu mukusa baata ba bazaya ni balekii nzaala mubi sama. Muma kieriki Ithomo lu mokini beyiki tumu kiba wu. ¹⁷Kansi beene, hô lue yi bisama biku leke nzaala, sukulu lusé luaka, yiliki mbonisiaka. ¹⁸Musa baata kaba zayaka we yibi sama, kansa wu zayakakaka, tataka wu kohono monokonawu. Bunu tata beene wunu wumona maama masuani, katu haha difutu.¹⁹Kalu dingihiki mvuama kitsi mutotoko, bapese kaba kidiabefiba bulu manza musa bayibi. ²⁰Bunu lu sueke kimvuama kuzulu di Nzaami kuana ba pese bakalaka, yi befi, kuana bimi bi bebaka. ²¹Diama hakue kimvuama, mbunu yi kala. ²²Disa dié muini niti. Bunu disa hô di mboti, niti ya yiso ye yi muini. ²³Kaansi ho mese me ma fua niti ya yiso umoniko! idini, hô mbuna ka yisari yi pihipi, yini yikala yi ngolo. ²⁴kahâta mutu wu salala ba mfumu boolo, diama wufeti mangaha mosi wu zolomosi, hô zitisi wu mosi, amangihî wu mosi kalu lene salala Nzaami ki hô lue ba mbala ba nzimi. ²⁵Idini ilumonikini, kalu kitunguhysu mulu zingihî luene mu bimi bi kudia yi kunua (kana bikuhutu bi niti). Diama lu zingihî kalu luti bimi biku diaka, bi kuhutu bi lutini? ²⁶«Lu tala banuni kuzulu! ba kunaka ni ku muaka keheni me ka ba dia beene kala lutini emfunuke?»²⁷Kihinde mu kahata beene wiviki kilumu kimosi mutu zingihî luani? ²⁸Bunu mu diama di kihî lue yi kiari dibi kuhûlu? luyinini bititi mutseke! kabi salakani kutunguhu bi kuhutu. ²⁹Kaansi ilu mokini luyinini ki mvuama ki salmono maka ka vuati bi kuhûtu kulutu bititi. ³⁰Luyinineti bititi bie mu tseke, hô ba biyoki bituku, Nzaami ka leene lu vuatasaka beene baate ba ku ndime ku keheke? ³¹Kali kala yi kiariki muku mokawu : « beete tu didié? » kene, « Beete tu

Chapter 7

nuanue?» kene «Beete tu vua vuate?»³²Mi pahani mi dingaha bimi bi buabu, Nzaami beene moyo zayhi nzala beete.³³Lu dingihi teete ki mfumu ki ma zulu, yi lu zolo bibisa lobikui kuisi.³⁴Kalu kitunguhûsuku bibulumu bikuisi, Diama, mbasi kue yi mama mani, konso kilumu kie yi ndingahani.

Chapter 7

¹« Kalusamisi mutu ku mu diama beene kabalusamisiki. ²Mu diama balusamisi ndengehe lusamisi beene, bunu lutese lutesi beene baata ndengehe batesele beene. ³Bunu mu diama diki utari kititi kikoti mu disi di mukuene, kanshi kititi kie mudisi di nge kibeniki kari ulene kutala? ⁴Mu diama diki usamini ku mukuene aka " Yeke yi kukatala kititi kanshi nge kari ulene kukatala kikie mu disi diaka? ⁵Mutu mapia! katala tete kititi kie mu disi diaka bunu sa ulene kukatala kititi kie mu disi di mukuene. ⁶Kalu hâaka bimi biki pehefe ku bambua bunu saba lene kulutatiki ku banfulu, nduloso, ko bimi biene bimakutu diama sa babi diata, dikaka ye balene bibukunu mu bitini bitini. ⁷Lulomo ye bafeti kuhâa, dingihi, bunu ubabaka, kokotiri, ye sa baku viriri. ⁸U mudiama mutu ndeso u lomawu ka wu kaka, bunu mutu ndeso u betika, ye ka bamoviriri. ⁹Ma mukahati beene, o muana ani umuloni ndama luku nde ulene muhâa tari? ¹⁰Kani u kuloumi mbisi, nge u lene kumuhâa lunguene (Cameleon)?¹¹Bunu o beene baata bambi, lu zayi kuhâa bimi bimboti ku bana beene, pahaka yiki tata beene we kuzulu kaluhâa bimi biluti kitoko, beene o lumulomi? ¹²Ma, luzola baata bakaka ba sala wu beene si luzolawu kusala ku baata mu diama miama misiki mibami bikiri. ¹³Lukoto mumuele keheke, mu diama muele kukotili kuhata di baata bafua ke wu nene, bunu nzili yi kohoni pasi, idini baatya babengihî babana nzili yini. ¹⁴Mu diama muele bakotila kuhata di baata bamoyo ke wu keke nzili yini ye yifingihî, idini bahata bakeke be kuana. ¹⁵Lukebe mu diama di mibikiri mimbi mikuisa ku beene mumu kana di meme kanshi kumambunu ma bawu bonso ba mbulu beyi nzala. ¹⁶Beene lubazaya mu bisala biba wu. muti matshene balene baka keheni vinu ku ye lene beete keheni fifi? ¹⁷Bunu buana, miti mi mboti mi buta bibunu bimboti, kanshi miti mimbi mibuta bibunu bimbi. ¹⁸Muti mboti ka lene butu bibunu bimbi, ye muti mbi kalene butu bibunu bimboti ki. ¹⁹Meti mia miso mi kohono butu bibunu bimboti lumizengehe lumisili mbawu. ²⁰Bunu beene lubaya ke be baata bambi mubisala b ibawu. ²¹Kue ka mu diama di baba moka ku me : "Mfumu, mfumu," ke babaso baba koto ku ki mfumu ki mazulu. Kanshi mudiama di baata basala maama kuzola tata me wu kuzulu. ²²Kibuki ki baata babengihî ba tshamana mu kilumu kini. " mfumu, mfumu, dingi, ye kari tukatari pehefe mbi digne, ye kari tu katari pehefe mbi mu zini dingi tusari ka maama ma mboti muzini dingi?" ²³Butuebu me yi basamana yi luzayi ki : " beene lutosi kyu kueme! lukataka a mbele me, beene malusari mambi!"²⁴Bunu mutu ndeso wi malongihî ma me ye tosi nde ke yi mayele nde katungihî nzo ata matari. ²⁵Kana mvulu moki masa mateberi, mupepe ngolo yi luti, kanshi nzo yini yi buaka mu diama bayi tungihî atana matari. ²⁶Kanshi mutu ndeso wi malongihî mame bunu kotosi ki, ke bonso mutu zobo utungihî atana ziele. ²⁷Mvulu akanoki, masa amteberi, mupepe ngolo akanikisi munzo yini nzo ayibiotiki. ²⁸Mutangaha kamanisi ku moko maama.» ma nde Yesu, baata babaso kari bayitiki buingihî mu ndengehe kalongihî. ²⁹Mu diama nde kalongihî bonso mfumu kanshi ka bonso milongihî mimisiki ki.

Chapter 8

¹Taangha ku kurimiki Yesu kulâma kibuki ki baata aki mulami. ²Mutu wu kari yi malari mama ba aka moki : « Mfumu hô zori pûlese.» ³Nzaami aka zonghini koko diani aka mu samini nzori hûluku bunu butôbu aka hûriki muki mbefe ki maba. ⁴« Sueke kusamana mutuku nda kisonghono kumilonghi ba songho mbeke ku hêe moyisi diama di kimbanghi kiaka. ⁵Buka koti Yesu ku kapelenawumu purisi di mosi akesi aka mu bonini. ⁶Aka yantiki ku musamene « mfumu kisari kime peki ku nzo u bele buinghi» ⁷Yesu ka musamini «si ngisi mu hûlese»⁸Nde ka muvutiri ka ngie wu fuanaka ni nge wisi ku kue me moko ndinghi mosi kisari kime ki hûluku. ⁹Diama me dikaka ngie mutu tsi misiki ngie yibisari biana yi ma purisi hô tsamini ku wawu nda we akeri ya wisi akesi kisari kiama sala buabu akasari. ¹⁰Kuni kumuwa Yesu aka yitiki aka samini ku baba mulona muma keriki kuana mbonoko mutu yi lukuikili lu buabu mu yisaye. ¹¹Yi lusamini benghi ba kuisi mubi banaba nieke mese ma mosi yi Abalayama yi Isaka yi Yakobo ku manzulu ma Nzaami. ¹²Kanshi muana mazulu kalosoma ku nzili kue piibi. ku kala bidili yiku kuetese mène. ¹³Yesu aka moki ku mutu wunu ndawene masala bunu wu yinini nge akeni kisari kiani aka wami munu tâangha yini. ¹⁴Bu kesi tulu Yesu ku nzô Pieri kese wana buko bu Pieri lekiwu ubele bawu. ¹⁵Yesu aka musi kaka bawu adi hui aka kumi kisari ki nde. ¹⁶Buku turi kôokolo buki di bâata abesi ku Yesu yi ba balawuki akaba tukisi ma pehefe ma mbi aba hûriki babaso ba kari yibi mbefe. ¹⁷Mu mama amofuanini maku moki mu biri Isaya « Ka bonghi bi mbefe biete akaki hêe muku tu hûlese.»¹⁸Yesu buka moni kibuki ki baata aba muzunghi aka yantiki ku ba hâa misiki lusabaka kusimi galileyi. ¹⁹Siki mutu wu hâa misiki akesi aka moki : « molonghi yi feti kulana kunu wu kue nge.»²⁰Yesu aka mu vutiri : « Ba tôoto be yi ma hûnu banuni be yi mazala kaansi muana mutu kake yiki fulu kikusa mu tue ke.»²¹Tumu wani mosi aka musamini « mfumu pâatheti nzi ngia ziki tata ma.»²²Yesu aka musamini «ndana, yeke baata na fua ba kiziki bawu yi bawu.»²³Kanshi Yesu buka mati mu buata mi tuarisi miani ami mulani. ²⁴Tala kimbonghono kinene aki terimi mu kâati nzari, buata abu fikimi lu lubunghi, kaansi Yesu kakari ku kili. ²⁵Mutuarisi ami yantiki kumu fumu « tu salasa mfumu tue ambele lufua! »²⁶Yesu aka ba vutiri : « Diama di kii lumoni moyo baata balukuikili lu keeke? » Siki akaterimi akamoki yi kikese kuki mbonghono yi nzari nene ayi nieki pii tuti. ²⁷Baata aba yantiki ku yitiki aba moki : « Kii ndenghe mutu wawu kene kimbonghono kene nzari wunu wili?»²⁸Yesu akesi tulu ku bi fulu bi kaka ku ndama Gadareniens, baata bolo ba kari yi pehefe mbi aba monini yi nde, aba tuki mu ma pieme bakari yi ngolo kaata mutu leni lutu mu nzili yini. ²⁹Tala aba yantiki ku nghama «Kii tukusa muana muana Nzaami? zari wutu

Chapter 9

bebese ku ndumi taangha?»³⁰ Kinghi ba ngulu ba diwu taama yi ki fulu banieki. ³¹Pehefe «Mbi amoni ku Yesu zori wutukulu béete tu kua b ôoto mu ba ngulu.» ³²Yesu aka basami «luene!» pehefe mbi ayi tuki ayi koti muba ngulu nzô ba ngulu ayi katiki kuzulu ayi bui ma masa. ³³Baata ba tueri ba ngulu aba tiini ku hâata di nene abanati tsongha mamaso ba moni ku baata ba kari yi pehefe yi mbi. ³⁴Tala baata babaso ba hâata di nene abesi monene yi Yesu. Mu kumusamene kakataka ku mbele bawu.

Chapter 9

¹Yesu aka moki, mu buata mu ka saba kusimi di nzaari, muku kue ku gâata diau. ²Taala abesi mu natini mutu mosi u ki kata, ba mulekisi wu ataana kiana. Mukutala lukuikilu Yesu akasamini ku kikata : « Muana ame baka kikese telemi masumu maaka malonimi.» ³Balongi ba misiki baba kaka aba yatiki ku zoonso ki bawu ki bawu : « Mutu wu ke mutu mbi.» ⁴Yesu kari zayi ngiini zawu akasamini : « Mu diama di nki lue yi maama ma mbi ku ma mbunu meene? ⁵Gôoho yi mu samini masumu maaka malorimk tsaamana di kaka teleme ndaawe kuaaka? ⁶Mu diaama muku zaya nde muaana mutu kee ye kimfumu ki ku lolo masumu...» Akasa mini ku kikata « Tele-ngehe, boongoho kiana kiaka, vutuku ku nzôaaka. » ⁷Mutangaha ini mutu akaterimi, a ka vutiki ku nzô'ani. ⁸Mu taangaha yini ki buki ki bâata ki a ki yatiki ku hemene Nzaami wu éhé ki mfumu ki ku baata. ⁹Yesu bukaluti wu a kamo mutu mosi zini diaani Matayo, ndee kakari nieeki mu nzô lete ka futisiwu paaka. aka musamini « laana-me» qakaterimi aka mulani. ¹⁰Yesu kasori ka nieeke mu nzô mukudia, aka moni ba futisi paaka yi baata ba luzingii lu mbi ba dia kifulu kimosi ye ba ntumu. ¹¹Mu taangaha ba moni ba falasayi bua bunu, a bayufiri ku ba ntumu : « Mudiaama di nki mulongii ehe ka kadii kifulu ki mosi yi ba mifutisi paaka yi baata ba luzingii lu mbi?» ¹²Taangaha ka wi Yesu bua bunu, a ka basamini buaa bu : « Baata bee ye ma vimpî ma mboti ka bakala yi fumu mungangaka, kaka ba mbeefe ba kalawu ye mufunu mungangaa.» ¹³Ndaa we daa we basamana, ndengehe yi : « " Mee ngiee ye kiese ku baata ba wa kiari ki ba kueue, kaansi ka baba yokaka mi kaayilu. Me iyisi mudiaama di baata ba mboti ki, kaansi mu diaama di baata ba masumu.» ¹⁴Ba ntumu baYoani aba mumoni yi ba musamini : « Mu diaama di kii beete yi ba falasayi tu disenawu, kaansi ba ntumu ba ngehe ka ba sadidila ka buabunu? ¹⁵Yesu akaba (sami) : « Mutu ba terisi ku longoo lene kala ye kiari mu taangaha yekee ba kua longoo ye ba wu? kaansi bilumu bikuisi kukala ba ngaaka longoo ba tomoki, mu taangaha yi saa ba disenée.» ¹⁶Kaata mutu wu feti bama mulele nkulu mu kiteni ki paa, mudiaama mulele paa saka ngahasa mulele nkulu, wunu sa dikumu dinene: ¹⁷Ba suee aka malafu ma paa mu nkala nkulu, goolusuee malafu munkala yi nkulu malafu sa matiaa maka malafu mapaa bawu munkala paa maama so. ¹⁸Taangaha kabazo sisiwu maama mana Yesu, a komini mfumu lete wu kuisi aka fukimi a ndumi nde. aka mu samini « Muana me mu nkete fi ya wisi vomusa moko, kafutu muku.» ¹⁹Yesu akaterimi a ka mulani ye ba ntumu bani. ²⁰Akamoni mama mosi utuki wu mengehe tuku mvulu kuni yi zoolo taangaha ka moni Yesu akasimi mu ntoo milele. ²¹Ndee kasa miniwu : «Gooho tsimi milele miani sa ibiki.» ²²Mu taangaha ini Yesu akabariri mese a ka mutari aka musamini : « Muana mu keete ba kikese. lukuikilu luaka luku sarise.» Mu nkete wu aka wami baala mosi. ²³Taangaha kakumi Yesu mu nzô mungihî akayatiki kusiki matulu mbeete baata beengihî ba siwu maazu. ²⁴Aka ba samini « Luee kueue muannene munkeete, kafiki, kaleki kili» Kaansi bawu ba nkitiriwu baba seyi ku seyi. ²⁵Taangaha katukisi baata ba abaaso ku nzili, akakoti kusuku, aka musimi muana mu kooko, muana mu nkete akaterimi. ²⁶Taangaha ayitiakini mu tsi ya iso. ²⁷Taangaha ayiniwu, ba tata boolo bi mfua mese ba ya tiki mu ku mulana, aba terrimi aba yatiki ku bookolo « Utufiri kadi mu aana Davidi.» ²⁸Taangaha kakumi Yesu mu nzô bi mfua mese aba kumi ake nde. Yesu a ka ba yu kuri : «Beene lu tamini melene nsaala buabunu?» A batamini «Eee, mfumu.» ²⁹Bunu Yesu aka basimi mu mese yi aka samini : «Maamasa masalama mulukuikilu luene.» Mese amate meki. ³⁰Bunu Yesu akaba mangihî : «Kuba samee nee baata ka maamana» ³¹Kaansi ba ya kala baana ba boolo a ba yarimisi tsaangaha mulama wunu. ³²Kunimi baatata ba abesi di kaka ye baba u kari ye pehefe yi mbi. ³³Pehefe mbi buyi tuki mutu a kayati ku zoonso. kibuki a ki yateki ku yitiki yi kusamana : Maama ma ikini tu manaa ma monoko tuku Isaleyî. ³⁴Kaansi Bafarisayi ba samana « Maa mama kama sari mu pehefe yimbi yi ba zobolo.» ³⁵Yesu kalengiki mu ba mbaasa ye ma gaata. Muku teyawu mu ma nzô Nzaami ka sakiriwu tsaangaha yi ki mfumu yi ku berisi ba mbeefe ba baaso yi batu ba bifu. ³⁶Kawi kiari kingihî mu mutini ka moni baata bengihî bengihî ba mukingihî wu, baana baakari balomi, boonso mamene ma koo mutuarise. ³⁷Akasamini ku ba ntumu « Masisi mayeri buingihî baata ba katala ba keeke. ³⁸Tusama ku ngaaha kiala katu fili baata mu kukatala masisi.»

Chapter 10

¹Yesu aka vuki batuumu baani ye aka ba gehe ki mfumu muku nungu miliki mi mbi, muku savo ba wu bami kulu yi ku uhulusu mutini ndeso u bimbe ye pili ya yiso yi bi tolo. ²Tala ma zini ma ba tuumu ba kumi izolo : Simoni u terimi Petele ye nderi mulek'ani, Jaki, mwana Zebede ye Yoani u kari ³mulek'ani, Firipo ye Batelemi, Tomasi ye Matayi Mufutisi Paaka, Jaki mwana Alife ye Tadé. ⁴Simoni u Zeloti yi Yudisi Isikabi yoti u Teki Yesu. ⁵Yesu akatumi ba kumi i bolo baani. Nde akaba géhe musiki wu : «Ka lueneke ku kwe mi paani ye kalu kotoko ku vula di mosi di mosi di ba Samaria. ⁶Kaansi, luene kulutu ku kwe bimene bi viribi nzô ou kaana di Isaye. ⁷Ye, bulu kwene, lulongoo ye lumoko : "Kimfumu ki ma zulu kie a mbele mbele." » ⁸Lu uhulusu ba mbeefe, lu futumu ba fwa, lu sukulu baata baata ba bwasi ye kukulu bafu. Lu baaki mu kahata, lu gâha siki mu kahata. ⁹Ka lu nata wolo ko, kaani nzimi yi tari di kala mu ma poosi mene. Ka lu nata kutu ku bulu kwene kaani milele miolo miolo, keeti tsa mata to mukawu. ¹⁰Diama kisari kabaka wu lufutu luani. ¹¹Koonso vulu keti gahata beene lu koti lu dingihî mutu fuani u lu tamene ku kwe nde ye lu nieke ku kwe mutu wunu ti ikunu lu

kwene. ¹²Gôho lu kooti mu nzô, lu gâa mboti. ¹³Gâho nzô lukoti i mb ote, lu yeke ngeeme ikala mu nzô munu. Kaansi gôho nzô ka ye i mbotiki yamana ngeemene i lu vutukulu beene kibeniki. ¹⁴Ku baba kuhunu zolo kutu yama keti ku waa ma ndingihî ma beene, bu lu kataka lu kwene lu kukumunu mufututu mu mala mene. ¹⁵Mu kieriki, me i lu mokini, tsi Sodomi yi Gomori sa i wilimi kiari vo vulu dini kilumu ki ku samasa. ¹⁶Tala, me ilu tumi boonso bi meme ku kwe ba mbulu, lu kala i ndwenge boonso bu kwe ba niokoye kikese boonso yieme. ¹⁷Lu ki kebe ku baata ba mbi, diama sa ba lunata yi ku lufunu ku kifulu ki ba samisawu baata ye kulu bulu fimi mu zi nzô Nzaami. ¹⁸Balu mwese paasi ku ba mfumu ba lu yalawu yi ba totolo mu diama di me, muku tahâ kimbangi ku bawu ye ku mi pâani. ¹⁹Bu balu kaba, ka lu teke-teke keti kii lu moko, diama ma sa lu moko saba lu gaha mu taangaha yini yaana. ²⁰Diama ka beene ke luzoonso. ka bwaka, pêhefe yi taat'eme i zoonso mu beene. ²¹Mu kwene muana sâa ka teke mu kwene muana ye taata ku mwan'ani. Baana ba wili bi buti ki ye ku nata lufwa luani. ²²Baata babaso ba lu yiyini mu diama di zini di me. Kaansi wonso u kaanga mbunu i kunu tsuku sâa ka uhuluku. ²³Buba lu niokolo mu vulu diadi, lu tini mu vulu dia di nau. Idini mu kieriki, me i lu mokini : « Beene ka lu leneke ku manasa ku lutu ma vulu mamaso ma Isaye teete vo mwana mutu ka koono kwisi vutuku. ²⁴Mu loongoki kaka luti mu twarisi ani ki keti kisari kakala mbutu ku mvuamaani. ²⁵Ku fuani ku mulani kakala uliki boonso mutuarisi ani ye kusari boonso mvuam'ani gôho baata ba muteri wu ngaa nzô Belezebu. ²⁶Idini ka lua tini ki, diama kahata kini ki kitsweke ki koono zayi kini ye kahata kimiki kiswami ki koono monokono. ²⁷Ma yi lu moniki mu pihibi, lu moko mawumu mwini u kilumu ye mama ba lusamini mu tsi-tsi kutu, lu ma bokolo ataana muluri nzô. ²⁸Ka lu tini baata ba gôhono niti kaansi kaba lene-lene ke muku gôhono mu uhumu (moyo). kulutu, lutini mutu lene gôhono mbala mosi muhumu ye niti ku bilungi. ²⁹Keti ba teka wu ba nuni bolo ba keeke, mu taala keheke? mutaanga yini, kaata mosi u bawu ka bwa a tsi ku koono zaya u beene tâta. ³⁰Kitese ki mosi, Nzaami zayi taala mbonsi ye ku mu twene. ³¹Kalutini ki. Beene lwe i mufunu kulutu ki bubu ki ba nuni ki keeke. ³²Idini, koonso mutu u tée kimbangihi ki me a ndumi baata, me si saa i mu tele kimbangihi ku ndumi taat'ama we ku mazulu. ³³Kaansi koonso mutu u tuni me ku ndumi baata, me siki i mu tutunu ku ndumi taat'ama we ku ma zulu. ³⁴Ka lu yinini ki vo me iyisi nata ngeeme a tsi mutoto. Me iyisi nata ngeeme ke kaansi mbele. ³⁵Diama me iyisi mu kabasa mutu yi taat'ani, mwana mu kehete yi ngudi'ani ye buko bwanki bu mukehete yi buko bu mukehete. ³⁶Ba mbeeni ba mutu be bibuti biani bi di butu. ³⁷Koonso mutu u zola taat'ani ka ani ngudi'ani kulu me kaka fwani ku me ke ye koonso mutu zori mwan'ani yakala keti u mu kehete kulutu me ka fwani ku me ke. ³⁸Mutu u kuhunu nata kulunsi muku nda ana me ka fwani ku me ke ³⁹Mutu moni moyo ani sa ka mu virisi kaansi mutu virisi luzingi ani mu diama di me saa ka mu baka di kaka. ⁴⁰Koonso mutu ulu yami ka yami me ye u yami me, ka yami mutu tuumi me. ⁴¹Mutu ndeso yami mu sariki diama nde ke musakiri, kaba lufutu lu musakiri. ⁴²Koonso mutu gêhe kopo di masa di kioski ku u mosi ku ba leke diama nde ke mu loongoki me, mu kieriki me i lu mokini, nde ka ka koo nene ke lufutu lu'ani.

Chapter 11

¹Tanga ka manisi muku longo misiki ku ba ntumu bani ba kumi yi bolo aka katiki kuana ke sakala ye ku bongo mu magata mbele-mbele. ²Yoane Mubatisi kakari mu boloko, akawi nsanga yi bisala bi Yesu-Klisto. Aka mufiri ba ntumu bani baba kaka. ³Mu diamu di ku yuhulu, « We mutu wutukingi beete to wukaka ntukingi? » Yesu aka ba vitiri lusamana ku Yoane mamaso luwui ye lumoni. ⁴Yesu wu ba vitiri bau, lue samana ku Yowane ma lumoni, yi maluwui. ⁵Bata ba fi mese, ba mono, bavafi makutu sari bawu, baata ba nkono lenga, ba lengi bata babe yi maladi ma maba ba yan tiki ku biki baata baba fi, ba futumuki. ⁶Kiese kingihî ku mutu wu kasi mpaka ka, mu diama di me. ⁷Muntanga bakatiki ba ntumu ba Yesu, Yesu aka yantiki ku yululu baata mu diama di Yoane : « Ki luyesala ku mufutu? » muana muti wu ka nikisi mu mfumu? nkata! ⁸Bunu mudiamu di ki lwini ku mufutu, ki lusala mu diama tue tala mutu wuati milele mi kitoko, ba nieka mu ma nzô ma ba mfumu. ⁹Bunu ki lue tala mu bikulu ? Ee, mobikulu lue tala? Idini yi lusamini, wamu luti mobikuli. Makieriki, nde luti mu bikulu. ¹⁰Makieriki, Yoane ke mutu wu basoniki abu Nzaami ka zonsi buabu. Tala ntumi mulongo ko wu me ku ndumi nge, mu diama diku songo nzili. ¹¹Idini ilusamini, mu baata babaso kasari Nzaami nkata mutu wu luti kasiri Nzaami wu nsuku, umuluti. ¹²Tuku bunu kakari sakala Yoane mbotiki, yi leleki ba nuanese kaka kimfumu ki mazulu. Ba mbeni bazeri ba gotomono ki mfumu ki mazulu. ¹³Tuku bunu kuyisi Yoane yi bu tue bu, mibikiri babaso, basamini ki Nzaami sa ka ki mfumu kiani. ¹⁴Lu kuikili ye lunkono ku kuikili, Yoane ke Elya wu ba kono samanawu, ka kuikisi. ¹⁵Mutu wu weyi makutu ka wa. ¹⁶Kansi baata ba lele ba fuani yi bana? ba fuani yi bana ba ndene ba nieki kuzana, ba zonso ku bakuene bawu. Tulusikiri miziki, kansi ka lukini ki. ¹⁷Tu lufimini mikungu mikiadi, kansi ka lu didiki. ¹⁸Mu diama Yoane a kesi, ga kaki lekisi nzala, b unu kansi bakari kaka ba mu zonsolo : " Kakari yi kindoki " ¹⁹Muana mutu wisi, unua bunu luzonso : " Tala muana mutu ka funi kaka kudia ye ku nua vinu ke mu kuene bani bafutisi mpaka ye baata ba masumu kansi, mayele ma Nzaami ma monokono mu bisala biani. " ²⁰Bunu Yesu aka yantiki ku fulumukunu magata, ku kasari nde bimi bi ngitikili. Kansi ka ba sobiki ki. ²¹Kasamini buabu kiari ku nge gata di Korazini kiadi mu diama di nge Betshaida go bimanga bisarimi ku beene, Tir ye Sidon. Inga baata ba kuakana ba vuati mansaka, bayori tobo muku songo vo, ba sobi ma mbunu. ²²Idini kikukala Nzaami wisi samini baata, kitumu kibeene kikala kulutu kiki Tir yi Sidon. ²³Nge kafarnaom ufuniki, nge si unata yi kunu zulu? te ukulumuku fikana gata di baata ba fua! diama ntanga makuisi mama ma ngitukulu, mama sarimi. Ku kue nge, masarimi ku Sodomé. Inga ma mankakala yi kilumu kilele. ²⁴Idini iku samini kilumu ka samsi Nzaami baata ndolo nge ikala kulutu Sodomé. ²⁵Mu tanga yini Yesu aka samini : « E ata, mfumu mazulu ye mutoto yi kutoni diama usuaki mama ma nganga ye hu baata ba longiki ye baba yekuli kaansi usongi ku baata ba mpama. ²⁶Makieriki tata me nzori masalama bunu buana. ²⁷Tata makieriki nge mama ma maso ku moko mame nkata

Chapter 12

mutu wizayi muana kaka tata ka yue baba songi tata.²⁸ Luisi beene baso ku me beene baso balumonik mpasi ye ba lu lemi yi biziti, me yi lusarisi mukusa vo lu nieke yi kiesee.²⁹ Diama ngie mutu mbote itonomi. Lukala misari mi me yi luisi baka ngangaha ku me salu nieke yi kiesee.³⁰ Ku nsarili me ka kue biziti ku, Biziti bime ka bie yi zitike.»

Chapter 12

¹Mu tâanga yini esu ksabi biala bi blé ki lumu kisabata mi tuarisi amiwi nzala aba baki bibuni aba yantiki kudia. ²Ba falisayi bubamoni abasamini ku Yesu. Tala mi tuarisi muaka misala mama makôno solamawu mu ki lumu ki sabata.»³Yesu aka basamini : « Kalu muana tanghaka maku soniki diviri bu ka kari yi nzala yi baata bakari yi nde? ⁴Aka koti mu nzô Naami yi baata bani abadi ma pâa basiri Nzaami kinghi ka ba fuaniki mukudia kaka ba ngangaha ba Nzaami ba fuani muku dia mapâa mana?⁵Ka lutanghiki mu misi mukilumu kisabata mituarisi mu ma nzô ma Nzaami, mituarisi kamileni sala kisalaka mu kilumu kisabata? ⁶Kansi yi lusamini ki beni taangha nene ye haaka.⁷Diama ku sonimi buabu : " Nzori luwila baata ka kiari lungiokolo ba mbisi hô lizayi ni buana kalu kâa buisi baata bana diaka kabasari mbiki. ⁸Diama muana mûtu ke mfûmu Sabata.»⁹Bu tuebu Yesu akeni kuana aka koti mu nzô Nzaami. ¹⁰Tala akamoni mutu mosi wu kari koko diyumu ba falasayi aba huiiri ku Yesu : « Lesi mu hû lese mutu wu mukilumu ki sabata?» Mukusa ba mufunu ni sumukiwu.¹¹Yesu aka basamini : « Ki mutu mu kaati beene we yi dimeme di mosi ôdimeme dini di bui mubulu di nda muki lumu kisabata kaka di tukusuku? ¹²Ki bi fuani mutu to dimeme muku hûlese mikilumu kisabata.»¹³Bu tuebu Yesu akasamini ku mûtu zanghana koko siki koko adi wami adi kumu piili mosi yi didi mboti! ¹⁴Ba falasaya aba yantiki kuyiliki fuongho. Mu diama di nde yi kudinghi kipiili ba lesi mu hono.¹⁵Yesu bu ka wi mama mana aka kotiki kuana baata aba yantiki ku mûlaana kusa kaba hûlese. ¹⁶Aka baamini kalusama ku baata bna kakaka. ¹⁷Kufuanene na ku moki Isaya mubikiri. ¹⁸Tala kisari kiama pôoni mutu wama wu luzolo mu nde moyo wama ka bakala kiesi yisa pehefe yama munde kasalaka kusamasana ku ba pakana. ¹⁹Kaka tsuna yi mutuku, ndinghi yani wisikina kaka zonsa mubala baklaka. ²⁰Kititi kileme kaka bakaka, muinifua kaka bonghoko mu buana ka nunghusu mama ma mboti. ²¹Ba pakana ba feti mu wilawu. ²²Buabu mutu wufi mese abamunati akamu hurisi aka yantiki ku mono. ²³Ki buki kiakiso mukiesi aba vukiri « Aba yantiki ku hûlu, kieri mutu wu ke muana Daviri?»²⁴Kansi balasayi bu bawi tsangha mangitikikasari nde aba moki : « Mutu wu kakuri bafu muzini di Belzebul mfumu pehefe mbi nde wu muhéee kikese kini.» ²⁵Yesu akazori ngini yawu aka basamini : « Ô baata baki mfumu kimosi ba hâmini ki mfumu kiawu ki feti fua, ôbaata ba hâata dimosi to kana banuana kabanangha ka.²⁶Ô satana kuri satana ka ki kabisi ndekik beniki ki mfumuj kiani kikala kii ndenghe? ²⁷Kaansi hô yi kuri bafu muzini di belezabue babe mu beene na wu bakulu? Mu diama lufeti samasama. ²⁸Kaansi hô yi kuri bafi mu pehefe Nzaami butuebu ki mfumu ki Nzaami kie mu kâati beene. ²⁹Kii ndenghe mutu ka leni koto mu nzô mutu mutu nga ngoto kayibi bimi bi nzô. ³⁰Wu we ubu ka keyimeke ke mbeni me wu kôono vukena yi me kalesi b aataka. ³¹Yilusami baata babaso basari masumu keni batuki Nzaami ba feti baka ndolomo kaansi wu tuki pehefe santu kaka lolomoko. ³²Wunu wu zonso diama di mbi mu diama mutu si kalolomo kansu wu yi mbi diama di pehefe santu kakololo moko. Nimu tsimu ni mulunzinghi luani. ³³Lukala muti mboti we bibu ni biani sikibi mboti kana muti mbi we bibuni biani bimbi diama muti kazayakana mu bibuni. ³⁴Beene kana di nioko ngasi lue, kii ndenghe lu lene zonso dinghi yi mboti? Mutu ndeso ka zonsa mase ku mbunu. ³⁵Mutu mboti katukusa bimi bimboti bie ku mbunu yani, mutu mbi katukusa bimi bi mbi bie ku bunu yani. ³⁶Siki yi lusami mukilumu kikumasama mutu ndeso ka feti moni mama mani kasari. ³⁷Diama mu mama maka wu samasama, mumana maka wu baka ndolo. ³⁸Butuebu baata ba misiki yi ba falasayi aba musamini : « Mulonghi tuzolo tumuno kidimi kimosi ki ki kituki nge.» ³⁹Kaansi Yesu akabasamini « Mbana mbi yi ba ndumu ba dinghi kidimi. Kaansi kaata kidimi balesimono luyinina kidimi ki mubikiri Jonasi. ⁴⁰Diama Jonas kasari bilumu bi tata yi pibi tata mu ki vumu ki nene ki mbisi ndenghe mosi muana mutu kasala bilumu bitata yi piibi tata ku tsi mu totot. ⁴¹Kilumu ka zenghe Nzaami mama baata ba Ninive si besetu fumu diama ba babunghini ma mbunu mu malonghi ma mu bikiri Jonas kaansi wuwe hâta luti Jonas. ⁴²Kilumu kasenghe Nzaami mana mfumu mu keete wu hâata di saba ka kuisi lufunu mudiamu nde ka tuki ku tâama diama di kuisi wa mama ma ngangaha masoloma kansu wuwe hâka luti Salomo. ⁴³Hô pehefe mbi yi tuki mu kâati mutu yi luti mu bi fulu diama di ku hûmu kayimoniki. ⁴⁴Butuebu aka moki si yi vutukumi basi mu ndenghe yi mboti. ⁴⁵Bunu aya bongho pehefe tsambuuri yi luti mbi ya yiso yi kuisi nzili mosi ku nieke muti mutu wunu ka kumu mutu mbi kulutu buka kari, kula ndenghe mosi yi beene baata ba mbi. ⁴⁶Mu taangha ka zonsi Yesu ku ki buki nguriari yibi buti biani bibayakala baterimi anzili ba dinghi ba mokoyi nde. ⁴⁷Mutu mosi aka musamini « Nguriaka yibi buti biaka biba yakala bazori bamoko yi nge.» ⁴⁸Kansi Yesu aka hêe mvutu ku wumusamini « ba be hâka nguriama yi buti biama biba yakala?» ⁴⁹Bunu aka si koko ku mulonghi miani akamoki : « Tala hâaka kue yi nguri me yi bibuti biama biba yakala! ⁵⁰Diama wunu wu sala luzolo lu tatama we ku mazulu, mutu wunu ke ki buti kiama ki yaka, kibuti kiama kimu keete yi nguriama.»

Chapter 13

¹Kilumu kini, Yesu akatuki mu nzô ake nieke nieke a nkuwa nzari muku sakala mama ma Nzaami. ²Baata bengi ga bebi teleme a kua nde idini Yesu aka koti mu buatu aka nieki. ³Yesu ka basamini mama menghi mu bingana, Akasamini : « Mutu mosi ake kunu nkese mu biala biani. ⁴Buka losi nkini, yikaka yabua mu nkati nzili, ba nuni ga bayantiki ku toto, ba dia. ⁵Keni yikaka iyaba ya ntana matadi mutoto nkata yayini, ga ibuti kisasi lisasi. ⁶Muni na katuku wingi, nkoni ga iyumi diama kifulu yikulumu misolo nkala. ⁷Nkeni yi kaka ya ibu a ntana mansene. Mansene ga mayeri ga magahoni keni ye mboti. ⁸Nkeni yi yabua mu kti mu toto amboti ibiti kibeni mankani munkama mosi (100), fikaka makuma sambana (60)

yikaka, makumatata (30).⁹Bunu mfumu Yesu wuisi samana dikaka, wunu we yi makutu ka wa.¹⁰Miyeki mi Yesu ga ba pusini kukue nde, bayantiki ku mu dia biufu « Ye mu nki ndenghe utu zonsi di kaka mu bingana?»¹¹Yesu ubavutidi u basamini : «Beene lu lene zaya masuekeme, ma kimfumu ki mazulu, kaansi bau ka bazaya ka. ¹²Diama mutu wu we fi bimi bingi, ba fueete muyiki bikaka wu we ikimiki, ba feti mu zioto kana bia ntsiô. ¹³Yi bazonsedi mu bingana, diama go batari, ka ba moniki. Goba moni, kaka zayi ki, go basi matutu, ka ba wu ki, ka bakari yi mazayaka. ¹⁴Mu mpili yana, bakari fuanesa mama ma Nzaami mu minua mi ngunzu Izaya, kana bue lumoni, kaluzaya ka. Kani bue lutari, ka lumono ko. ¹⁵Diama baata ba nkono ngini, baba ghoni mese, kaba monoko ka bazaya ka, kabu bungiki, baba kangu makutu ka bawa ka. ¹⁶Kiese kinghi ku beene diama mese mene mazibiki, lu mono lue yi makutu luwa. ¹⁷Yi lusamene Buabu, kieriki bangunsu benghi ye baata ba muene bakari ye nzala ku mono maluzori beene lumono, kaansi ba ma moni ki, bakari yi nzala ku wa lumi beene, kaansi ba mawui ki.¹⁸Luwa kingana ki mukuni. ¹⁹butu ndeso uwa nsanga kimfumu kimazulu ye ka yizayiki, zaya mbeni wunu we yi ngangga, kafuete kuizi zioto ndama yini we nge iya ku mbunu.²⁰Nkini yi ibu gaha ntana mçatadi, yi mutu wu wui nsanga wu igami mu mbunu ani muntanga yini yi kiese kia kiso. ²¹Nki yi nkoni misolo mama nkono simini ku mbunu mutu.²²Nkeni yi ibui gaha nkati mansene, mutu wu wu nsanga kaansi kiari ki nzala besebi nzi ka izori ku katakaka, ku mbunu ani. Ibunu, mesene nkata ku maka wi. ²³Nkeni yi ibui gaha mutoto amboti mutu wu wui nsanga, kunimi wu isarili. nde wu ukuni, ku nimi aka baki musene : Wuni nkama (100), makuma sambana (60) maku matata (30) ye ba ntomo zaya ku isueke.»²⁴Yesu uyinili ki ngana kikaka aka samini : « A mfumu ki mazulu kifuanini yi mutu wu ukunu nkeni mbote mu kiala kiani. ²⁵Baata goho baleki, baata ba mbi besi, ba kuninini keni yi imbi mu kakuni loso lulu nde. ²⁶Goho mutu kuni keni iyantiki ku mene, muntanga yini, matiti ma mbi gaha ma yantika kutuku di kaka. ²⁷Misari mi nga kala ba pusini ku nga kiala mu ku mu samana : " Amfumu, nge ukuni ki keni mbote mu kiala kiki nge? mu ki pili matiti ma mbi matuki. ²⁸Nde aka bavutiri : " Bisala bi ba mbeni. " Misari ba muvutiri : " Keti zori tue minsumunu? ²⁹Mulongiki kasamini : " Kabuaka ka lunsumunu loso mu tangha lu nsumunu loso. ³⁰Luyamana biyele ku mosi yi kunu luyele ye tu katala. Mu tangha ku katala sa isamana ku misadi : " Lukatala teti bititi bibi bie, lubizenge ye lubigamese mu diama di ku biyoko. luwuku loso gah kifulu kiloso. ³¹Yesu wubateri kingana kikaka, samini : « Kimfumu ki mazulu kifuanini yi keni mutardi ka bongi mutu ye we kunu ku kiala kiani. ³²Luzaya vo, keni yi iluti keni ya iso me bukeke. Mu tangaha ka kue ye le muti wunu, luti miti mia miso mu kiala, ba nuni ba kue tungu mazala mu ma mpana ma tuti " Mutardi "»³³Yesu wubateri kingana ki kaka samini : « Kimfumu ki mazulu ki fuanini yi mikisi mi ma mpa, go si mu farini, farini gaha divimi.»³⁴Yesu ulongi di kaka kibuki kiakiso u basamini mamaso mi bingana. ka bazo nsiti diama di koni bingana ka. ³⁵Idini, mamaso, ma fueete finene bonso bu kusakiri mibikiri mi Nzaami. Bu basamini « Sa izibulu munua mukulu samana mama mu binzana, ye tuku luyantiki lu nsi.»³⁶Mu tangaha ka yamini ba ntumu, yesu wuini ku nzô : Bilana biani bi mulani ye ba mu yuri : « Tu samana fioti ki ngana ki matiti ma mbi mu kata kiala.»³⁷Wu bavutiri « Wu ukuni keni mbote, muana Nzaami. ³⁸Biala disongoho : Si yi. Keni mbote disongoho bana ba ki mfumu kimazulu. Keni mbote disongo bana ba Nzaami. ³⁹Mutu mbi wu ukuni, disongo satana kukunu, disongo ba wanzio.⁴⁰Idini bonso bu kue matiti ma mbi ma fueete yusuku bazenge ye tu mayoko, butu kala mu nsuku bimi bi nsi yi tue. ⁴¹Muana Nzaami sa katumu ba wanzio, besi katala mu ki mfumu ki mazulu bimi bia biso bi masumu. Yi baata babaso basala masumu. ⁴²Sa bayokomo mu dibulu di mbau, kua na sa ku kala, bidili ye kuetese mene. ⁴³Baata ba mbote, sa bavua ki mfumu ki mazulu, ki mfumu ki tata awu. Wu we yi makutu kawa.»⁴⁴« Mutu zori kakala, muki mfumu ki mazulu, ka fueete kala bonso mutu ndeso mutu ndingi bilungu bi tala, bi mboti. ⁴⁵Buka moni bilungu bi mbote mboti, ake teke bia biso kakala biau, mu diama ka sumu bilungu. ⁴⁶Tanga ka moni bimi bi mboti, we teke bia biso, muku sumu kiùmi kini. ⁴⁷Ki mfumu ki mazulu ki fuanini yi bukoni bu ba bakala bambisi ba masa, bu baka ba mbisi ba nelenge yi ndenge. Go bukoni bu tebi, baata gaha ba, tomini ba mbisi babaso, ibala mboté yi baba mbi. ⁴⁸Aka simi, baba mbote si mu kitungu, baba mbi aka losi. ⁴⁹Bu kala bunu buana, mukilumu ki nsamisi; Nzaami sa katumu ba wanzio sa bese ganamese baata ba mbote yi baata ba mbi, baata ba mbi yi baata ba mboti. ⁵⁰Baata ba mbi sa balosoku ku dibulu di mbau kuakunu ku kala bidili ye kuetese mene. ⁵¹Keti kari luzaya mama ma, mamaso?» Balongoki ba mu gehe mvutu. ⁵²« Makieriki kari tu wa.» Ku suku Yesu samini : « Mutu ndeso uyekiri mama ma kimfumu ki Nzaami, fuanini imutu nga nzô, utukisi mu nzô yini, bimi bibi mbote yi bibi mbi, ⁵³Mu ntanga ka manisi, yesu akeni ku gata diani ke yeriri, ⁵⁴Bu keni ku gata diani ake sakala ku baata babe kuana mu nzô mateya. Baba wi wu, ba yantiki ku yitiki : « Ngangaha yi kue yi mutuki ye bi manga katukisi?» ⁵⁵Mutu wu, kake muana mutu usala mabaya ka malia ka nguri aniki? Yakobo, Yosefi? Simoni yi Yoasi ka be bibeti biani ki? ⁵⁶Bibuti biani bi ba kete, ka bu ga kati beete ke?» Bunu mutu wu, kue ka bongini bimi bi?»⁵⁷Idini ka ba mukuikiriki. Kansi Yesu aka basamini : Ngunsu ba muga lukumu, kua kuso katala kaka mu nsi ani ye mu nzô nde ki beniki. ⁵⁸Yesu kaka sari bimangah bingi ki kuakana, diama bau ka bakuikiri ki.

Chapter 14

¹Mu langihini, mfumu Yerudia akawi tshangâha Yesu. ²Aka moki ku baana ba kisala : « Kue yaani mboti futumike, diama kabaki ngolo kusala ma ngitike.»³Bunu, Yerudia aka kangiahisi Yoani, aba musi kuboloko mudiamu di d'Yerudia, mu kehete ya yani Philipp. ⁴Mudiamu Yoani ka musameni : « Ka kutomokinge umuku musu mukehete, misiki mimoki.»⁵Yerudia ka zori kamuhôno, kaansi katinii baata, ba kihitiri nde musakiri Nzaami.⁶Kaansi kilumu ki mukin si Yerudia bukifuanini, muana Yerudia umu kehete akakini mamboti andumi baata ba teri Yerudia a kumuhée kiese. ⁷Mu mvutu, Yerudia kari Nzaami kumuhâ kimikiakiso kalomo.⁸Iku bongaha misiki minguriani, akamoki : « Pâhame mulongôho

mutue Yoani muotiki.»⁹Thõtile aka moni kiari mu kimi kalomo kaansi kamangihiki mukumuhô, mu diama di baata bakari mu feti, aka moki ba muhâ.¹⁰Akatumi bazenghe mutue Yoani ku boloko besi munatana.¹¹Abesi imutue mukâhâti longôho bunu abahêe kumu nehete wunu nde akanatini nguriani.¹²Bunu, bani-bani bakisala aba zeki niti yisari kumanimi, abasamana Yesu mama mana.¹³Yesu bukawi tshangaha lufua lu Yoani aka kati mubuatidini akeni kifulu kinde kaka. Bukuwi baata ba baso bayisi kuvuluu dini aba mulani mumala.¹⁴Yesu mutangâha karumiki mubuaati, akamonikibuki ki baata bunu akaba wirikiani kumbunu. Aka huresi ba mbefe.¹⁵Buku kumi kôhòlo, milingiki amisi yi kumaka : « Ahâtue a tsiyumu, tu turisiki kôhòkilo. Tumu, baata ba beene kuvulu basumu bimibiku dia.»¹⁶Kaansi Yesu akaba mokini : « Kaba zori kukueke. Lubahâ beni kibeniki bimi bi kudia.»¹⁷Baawu aba mumokini : « Kaansi beete tu vui kaka mapâhâ ma taana yi ba nzolo boolo.»¹⁸Yesu aka moki : « Lundata biawu.»¹⁹Yesu akamoki : ku baata banieke ataana bititi. Nde aka bongihi mapâhâ yi bambisi aka zangihini moko kuzulu, aka yantiki ku bonono ku taata Nzaami.²⁰Aka zengihi. Bunu akabahêe balongihi bakaba bimi bini ku baata bana. Abadiba baso abayukiti, aba vuki mama sari, bitungûhu kumi yi molo.²¹Ba badi mapâhâ mana bakari miri-mitaana (50.000) batangihiki kakete yi baana.²²Ku manimi , Yesu aka moki ku milongihi ba koto mu buata ba mu kingihini kusimi : Kusimi, bunu nde akasari.²³Aka moki ku baata ba vutuku, bunu nde aka tomiki ki atahana lama aka bonono. Butu kumi kôhòkolo, nde hâne-hânande kaka.²⁴Kaansi, buati diakaka mumasa, kimbongohono akisi mu dia ma mupepe kakari wungolo.²⁵Mupihipi yi kilumu kiya, Yesu aka diati atahana maso, akatiri akuebawu.²⁶Balongihi buba moni Yesu atâhana masa, bayitiki, aba moki : « Ke mufué», aba yantiki ku bokene mudiana di moyo.²⁷Kaansi Yesu aka yantiki ku bamokoni : « Lukala yikikese me awu kalu bangâhâka.»²⁸Pieri akamuhieri : « Nzaami, hôkibeni nge, tsamene me siki idiata atâhâna masa ngisi akuenge.»²⁹Yesu aka moki : « Yawisi!» bunu, Pieri aka kurimiki mubuaati akeni akaterimi Yesu.³⁰Kaansi Pieri buka moni kimbongohono, aka bangihi mudima ka kari wukoboko mu masa. Aka bokiri : « Mfumu, mbikisi!»³¹Bunu, Yesu aka lamini koko yi kumu sima Pieri, yi kumu mokona wu « Nge mutu lutkuili lukeheke, mu diama dikihi karisawu pâhaka?»³²Bunu Yesu yi Pieri bu ba mati mu buati, kimbongohono akihui.³³Bunu ba longihi baani bakari mu buati aba yantiki ku kumusu Yesu, yi ku mokonawu : « Makieriki we muana Nzaami!»³⁴Buba manisi kusabaka, aba turi mu mutoto Genezaret.³⁵Baata ba kuana bu bamoni Yesu, aba tiakisi tsanga mumahâta, bunu aba munatini baata ba basobakari yi kimbefe.³⁶Aba mulomi kabaha nzili basimi tsa tsongihini Nzamana. Bunu baata ba baso basimi nzamana ka babiki.

Chapter 15

¹Ba farisi yi ba mbutu ba misike a batukuki ku Yerusami mukuisi monenee yi Yesu. Gaaha ka basamini : ²« Mudiama di ki ba tumu baaka, ba zitisaka misiki mi ba lala? Kabasukulaka moko mutaangaha yi dia.»³Yesu a kaka vuteri mvutu ebu : « Buesi beene kalusitisa misiki mi Nzaami mu diama mâama maba kaka beene?»⁴Nzaami kasamini buabu : " Zitisi taata yi inguri aka, mutu wu lokolo (maudir) taata yi nguri ka feti fua makierike " ⁵Kaansi lu samana ku baata : " Mutu deeso wu samaana ku taata yi nzuriani " : disarisi di kaaluha tsueki diawu mu dia di Nzaami.⁶Mutu wunu ke yifunu kusadisa taata aka yimaam, yi bunu beene alumangihiki kuzitisi maama ma Nzaami mudiama di ba kaka beene.»⁷Kingum (Hypocrite) Isayi katee makierike taangaha ka bikiriwu mu diama di beene.⁸Baata buana bankumisi wu atana munua kaansi ma mbunu ma bawuj mee ku taama.⁹Bisama biawu biêe ye funuku mosiki. Mu diama baawu balani malongiki ma baata.»¹⁰Bunu akateri kibuki dée akabasamini : « Luwa yi lu zaya.¹¹Bimi bikota mumunua ka bibebisa mutu ku kaansi maama tu kawu yi mawu mabebisa mutu.»¹²Bunu ba tumu abamoni Yesu abamu samini : « Nge zayiki malongi maaka ma gehee gâata mbunu paasi.»¹³Yesu akabavuteri mbutu : « Miti muamiso miee kee taata me ka kuniki ba feti mizengehe.¹⁴Kulubatalala ka baabana bindata bi faamese. Kifaa mese nati mu kuen'ani baaboolo sa ba bua mudibulu dimosi.»¹⁵Petelo akavutitiri ku Yesu « Ututenene kingaana kini.¹⁶Yesu aka vutiri : « Beene kaluzayili didi?»¹⁷Beene lumonaka, bimi bibi katawu mumunua bikuma teete mu kivum kunimi abituki kunzil.¹⁸Kaansi biimi bibitu kawu mumunua bikata bikata kawu ku mbunu; biabini biimi bibebisa mutu.¹⁹Bunu ku mbunu kutu kawu ngiini yi mbi. Ku gôono, bizum, kindum, buifi, bungiangihiki yi mangusi.²⁰Biaabini bimi bi beebisawu mutu. kaansi ku diaa, ku koono kusuku mooko ka kubebisa mutu ku.²¹Ku nimi Yesu akatiki kifulu kini akeni ku milaana Tyr yi Sidona.²²Mu kehete Kananayezele uzingihiki wu mu mulaama wunu aka moni Yesu; Ayatiki ku bookolo : « Um fuili kiari mee, mfumu, muaana Davidi; muaana mee wu mu kehete peeve mbi kari yi mutungihisi.» Kaansi Yesu ka kamuhe mvutu ku.²³Kaansi Yesu ka kamuhe mvutu ku. Ba tumu ba dee aba musamini mukulu ka tu siri mazu meengihiki.²⁴Kaansi Yesu aka bahe mvutu : « Mee bantu mi mu diama di ma meme mavirikini munzo Isayezele.»²⁵Kaansi mukehete wunu akesi di kaka, andumi de, aka musamini : « Mfumu u nsunguhu me.»²⁶Aka musamini, bua bu : « Ka bulene keneke ku mutu ka bongoo dipâa di baana ka gaaha ba mbua.»²⁷Mukehete unu akasamini : « Eee mfumu kaansi ba mbua ba diawu bimi bibi bua mu tsi mese dimfumu'ani.»²⁸Yesu aka mu vutiri : « Mukehete lukuikilu luaaka kue lunenee, dia dini dikala munu taangaha ini muana ani akawami.²⁹Yesu akakati ki akifulu kini, akeni ku ndaama mulaama nzari nene Galele, akamati atana baama aka nieki.³⁰Ki biki ki baata abesi ku we dée yi, bikataa makoko, bi mfa mese, bi mfa makutu yi ba mbeefe ba nde ngahe ye ndengehe abeesi bawu a maala ma Yesu, akababuki.³¹Kibuki aki kumi ye kiesee, taangaha ba moni kimfa ma kutu yatiki kuwa baba yatiki ki zonso, kikata kiwami ma koko materim, bimfa mese mazibiki aba vuteri matono ku Nzaami Isayezele.³²Yesu aka bateri ba ntumu baani a ka basamini : « Mee ngiehi ye kiari ki baata ba, tuku tu nieeki bawu kana kimi ki kudia kaata, mee nzoriki yi bafutulu nzaala, taangaha ikaka sababua bilengehe munzili.»³³Ba ntumu aba mu vuteri : « Abu taangaha iyi mapaa matuku akue, makaati nseeke yi mu kudisi ki buki ki baata ba?»³⁴Yesu akaba samini : «Mapâa makua luema wu? Kaba

samini (nsaa mbuadi) yi baana ba mbisi. »³⁵Yese akasamini ku kibuki lunieke ata mu tsi.³⁶Aka bongihi mapâa nsambuadi yi ba mbisi, kunimi ka boonini, akazenghi mapâa akahe bitini ku ba ntumu. Ba ntumu abayatiki kukababala ku baata.³⁷Babaso abaadi ye kiyukutu. bu batoti bibisari bu ba vuki mamaso kimi ki tuki bitunguhu nsaambuadi.³⁸Mini miya mibaata ba di, ba keele yi baana mutangaha kaata.³⁹Bunu Yesu akatumi kibuki lu mata mu watu mu ku kwe mu mulama Magadana.

Chapter 16

¹Bafalisayi yi basadusi abesi kukue Yesu mu diama dikumumeki abamu lobi munde kabasongoho kidini kimosi kisonghi ke ngolo nde yi tuki kuzulu. ²Kaansi nde akala samini : « Mutangaha tutula mukokilo beene lumoka : « Lumoka kukala tangaha mbote, mudiamu zulu die mengehe menge »³Bunu mumi suku lumoka : « Kumu ku kwe kumboti ke, mudiamu zulu die di mbuaki mbuaki bunu mvulu kanonoko. Beene luzayi ndengehe kusongha zulu, keti mvulu kanonoko keti kanokoko, kaansi budimi bisongohini maama mabilumu bi, luzayi kubalala ka. ⁴Mbana mbi bunu lutosa ka kindengehe ludinghi kidimi, kaansi kalusongho kidimi kimosi, kiki Jonas.» Bunu Yesu akaba sisi ye akeni kuani.⁵Milonghoki mutaangaha ba sabiki ku simi kiza, bawu kari ba virikini mapâa. ⁶Yesu akabasamini : « Lukebe mudiamu di bilongoho bimbi basala vinu ku bafalisari ye basasu.» ⁷Milonghiki aba yantiki kuyinini bawu yi bawu bunu yi bawu bunu abasamini : « Mudiamu dibu tunaki mapâa.» ⁸Yesu kari zazi ngini zibawu; ye akaba hiuri : « Beene; baata lukohoni ku dimi; mudiamu diki luyinini beene yi beene ke mudiamu tukohona mapâa!⁹Ka luzayiki-ti butuebu lu virikini kilumu iyuriki mapâa matana mudiamu dikudiki miri mitana mibazakala (5.000), Bunu bitunguhu bikua lusari biawu? ¹⁰Bunu buana dikaka mapâa Tshambuari andiki miri miya mibayakala bunu bitunguhu bikua lusari biawu?¹¹Ki ndengehe luyinini beene ke me yilusami mudiamu di mapâa? lutomo kikebe mudiamu di bilongoho bi vin bi bafalisayi ye biba Saduse. ¹²Butuebu bawu abesi zaya ke babasami ka mu diama di bilongoho bibasa muvinu ku yee bibi vinisa mapâa kansi bakelee mudiamu di malonghi ma Bafalisayi ye ba Saduse.¹³Mu taangaha kayini Yesu kumulama we ku mbele sezare gaata di Firipi, bunu akaba kiuru ku we milonghoki : « Ke baata basamana muana mutu ke na?» ¹⁴Bawu basamini : « Baata bakaka basamana ke nge we yowani mbotiki, baba kaka Eli bunu baba kaka Yelimia, to mobikiri taama.» ¹⁵Nde akaba hiuri : Kaansi beene, luyini me ngie ma?» ¹⁶Simoni- Piere Akamu vutiri mvutu : « Nge we Kristo, muana Nzaami moyo.»¹⁷Yesu akaba vutiri mvutu : «Samaka, Simoni muana Jonas, mudiamu wukusonghini maama mana ke yi niti kimutu ku lele niti menghe ke kakusongho maama ma, kaansi tata me we kuzulu. ¹⁸Me yi kusamini dikaka nge we tari, bunu atana tari yitunghu nzô Nzaami me, kutu kahata kilumu kie ke lufua lulene kubuisi ku salamaka.¹⁹Me yikuha tshabi yi ki mfumu ki mazulu. Ma wu kangha nge a tshi mutoto ma bakangha kuzulu, bunu ma wukutulu nge a tshi mototo mawu dikaka bakutulu ku zula.» ²⁰Kunini Yesu akaba manghi ku kwe milonghoki ke kaba samana mutu ku ke nde ke Kristo.²¹Tuku mutaangha yini. Yesu akayantiki kusamana ku milonghi miani maama makuisili nde akabamokini kufuani ku kwe kuyilu salemi, vuana yi mona paasi yinghi ku moko ma ba mbutu mutu, yi bangoha baba yuda bunu ye bambutu bamisi, ba poopono ku kwe me kaansi mubilumu bitaata yi fufutumuku. ²²Butuebu Piere akamutati kukifuana bunu akayantiki kumusana : « Maama mana masalamaka ku kwe nge, mfumu, kama leene tuluku ku we nge.» ²³Kaansi Yesu akabariki bunu akamoki ku kwe Pere : « Kataka kumese mame, satana! nge u tshiri tari kungie me, mudiamu nge u yinini ki mama ma Nzaami, kaansi maama ma ki mutu. »²⁴Ku nimi Yesu akasamini ku milonghoki : « O mutu kazori kulana me, kayamana kuyini mu diama di nita ani, kanata kikurusu diani ye kalana me. ²⁵Mu diama mutu ndeso zori kabikisi moyo mu diama di ndekibeniki ka vivisi. Bunu mutu ndeso uvirisi moyi nde mu diama di me kabobongo dikaka. ²⁶Mu diama diki u viriusi moyo nge kana mutu sari yi kimvuama ki tshi yi yayiso, ki kimi kalene futu mu kubaka luzinghi lukaka? kata mutu lene sobo luzinghi luani?²⁷Mu diama muana mutu kusari bukeke kakuisi yi lukumu lu tata ani nzili mosi yi ba Wanzio. Idini mutuy yi mutu ba mufutu ndenge kasari kisala kiani. ²⁸Me yi lusamini makieri, mu kahati beene baata lue akifulu ki, baba kaka bakifuiki, bamono ku mese ndenge ku kuisi muana mutu kakuisi yi kimfumu.»

Chapter 17

¹Ku nimi bilumu bisama, Yesu aka boongi Pieri yizaki ye mwana ngudi'ani Yoani aka ba nati kifulu ki kaka, kie ataana zulu di lama. ²Nde kari sobiki a ndumi bawu. Luse luesi a lu yantiki ku tsieme boonso taanga, ye milele a misari boonso muini.³E tala, Moize ye Eli abesi monokono, ba moko yi nde. ⁴Pieri aka samini ku Yesu : « Mfumu, kwe ku mboti ku beete muku kala gâhâ-gâhâ o gâha zori, me iyiri ma nzô ma taat, moi yi nge, yi Moize ye mosi yi Eli.»⁵Bunu kasamini di kaka, tala tuti Péhemi a disa ba fiki, ndingi i tuti a i moki : «Tata mwana me u zori kibeni mu nde me ngie i kiesse. Lu mu wili.»⁶Taanga ku wi milongoki buabunu, aba bwi luse mu tsi ye aba furiki yi moyowingi. ⁷Bunu Yesu akesi, aka basimi ye aka ba mokini : «Lu teleme, ka lu mono moyo ko.» ⁸Bunu aba tariri kluzulu, kaansi kaba moni mutu ku kaka Yesu.⁹Boonso buba ku rimiki mu lama, Yesu aka ba kebisi ye ku ba mokono: «Ka lu samene mutu ma lu moni ti i kunu mwana mutu ka kitumu ku kuba fua.» ¹⁰Milongoki miani ami mu uhuri : «Mu diama di kii malongi mi misiki ba moka vo teete Eli u kwisi.»¹¹Yesu aka vutiri mvutu vo : « Mu kieriki, Eli sa kесе ye ku vutulu mama mamaso. ¹²Kaansi me ilu mokini : Eli u yisi, kaansi ba wu ba muzayi ki. Kabwaka, bawu ba mu sii mamaso bamu zori. Kitesse kimosi, mwana mutuy ka mono pâasiku moko ma bawu.» ¹³Bunu milongiki mizayi nde kaba mokini mu diama di Yoani mbotiki.¹⁴Buba vutiki ku kwe ki buki ki baata, mutu mosi akesi ku kwe Yesu, aka fukimi ku ndumi nde. ¹⁵Ye aka moki : «Mfumu kala ikiari mu mwana. Me u yakala diama nde ke mbefe ki mfuri ye ka belawu bwingi. Bwabunu, nde ka bwa bungi ku mbawu ye mu masa. ¹⁶Me i mu

nati wu kwi milongiki miaka, kaansi ka ba leeni ku mu uhululu ku.»¹⁷Yesu ka vutiri mvutu : «Baata ka koono kwikila ye ku bebe, i kunu kaka me ikala kaka yi beene ikunu kwe beene lu tsimi-me? lu ndata na nde me gâhâ.»¹⁸Yesu aka nuanisi mafu ye ku mwukusu mu nde mwana yakala ka uhuri ki munu taanga yini.¹⁹Milongiki a mi pusini a mbele Yesu muki tseke ye ba mu mokini : «Mudiama di kii beete ka tu leeni kii mukulu mufu wunu?»²⁰Yesu akaba mokini : « Diama di lukwikili luene lu keheke bunu me i lu mokini mu kieriki, gôho beene lwe ilukwikili lwe lu kêheke boonso keheni mutari, beene lulene lene muku moko ku lâama, « Kâhataka gâha ye nda we gâhâ-gâhana, diawu di fueete kwe ye kahata kimi ki kala i paasi ku beene.»²¹Kaansi mutini mufu bwabunu ka tuka kaka mu kisama ki ngolo yi ku kala nzala.²²Bunu bu bakari ku galile, Yesu a ka moki ku milongi ki miani : «Mwana mutu ba mu kaba ku moko ma baata ba masumu;»²³Yi sa ba mu gôhono ye kilumu ki taat nde saka futumu ku.» Milongiki bakari mu kiari kiengi.²⁴Bu ba turi ku kaperinaumu, baata ba futusa pâaka mu diama di nzô Nzaami abesi ku Pieri ye ba mu mokini : « Mutwarisi wene kaka futaka Pâaka nzô Nzaami?»²⁵Nde aka moki : « Gôho» bu ka koti Pieri mu nzô Yesu aka boongi ndingi teete ye aka moki : « Kii u yinini nge Simoni, ba tototlo ba tsi ku ba nzensi?»²⁶Pieri aka vutiri mvutu : « Ku ba nzensi» Yesu aka mu mokini : «BUnu, baki beniki baba katari mu ku futu pâaka.²⁷Kaansi muku koono sumukusu mifutisi Pâaka nda wene ku nzari nene lobo noloso ye koko ou (Baka) mbisi teete bu u yaama munuwa ani sâa u mono nzimi. boongo ye futu ku mifutisi mipâaka.»

Chapter 18

¹Mutaangaha yini, ba ntumu a besi kuwe yesu aba samini : « Nani we mbutu mu kimpumu kima zula?»²Yesu akateri mua ana ndeene, aka mu lutisi ku ndumi bawu.³Akasamini : « Mu masongoho, me yi lu samini goo beene kalukisobiki mu kukala booso muaana wu, beene kaata mutu uhato mukimfumu ki mazulu.⁴Mutu ndeso ukikumisi booso muaana wu, wawunu uwe mbutu kukimfumu ki mazulu.⁵Mutu deso uyaama muana dene mu zini dime de kayami me ki beni.⁶Kaansi gookue ye mutu mosi kazayi maama meengigihiki, akazori mama mame, kaansi goomutu kaka wesi muwununu mama mambi, mutu unu lufeti muykangaha, tari mu nsingihiki lu muloso munsadi.⁷Kiari mu nza, mu diama tue mutangaha pasi! mudia kwe yi fumu mama ma mafeti kumu. Kaansi kiari ku mutu goo mama mesi mu wana.⁸Goo koko diaaka to kulu diku natisi masumu, udikatala u diloso, ku taama, ku nge. Kueku mboti mudiama dingehi ukoto mu ki mfumu ki mazulu ye kifu, idine ye losomo ku bâ yi bilungi bivu yevu ye moko molo yemala molo.⁹Goo disiki kaka diee boso kimi ki kibuesi, udi katala u di loso ku tama kwe ku mboti mudiama dingehi ukoto mu kimfumu ki mazuluye disiki dimosi. idine, wu losomo ku mbawu ye mese molo.¹⁰Lukebe kulusakanana ye mutu mosi ki uwe ka tomo zaya mama ka. Me yilusamini : Baku wanzio babatelawu ba kalawu ku ndumi tata me ukalawu kumazulu.¹¹Kaansi muana mutu ka yisi mu ku wu lusu, ku baboviri.¹²Luyinenete, goo mutu ke yi kama ma meme dimosi dilariki, kafeti vuku mama sari lunana-ye wa mu kusosos didilariki?»¹³Goo u dimoni kafeti kala yekiese kulutu mama sari malunana ye wua mama kono lala.¹⁴Dengehe mosi, kamu luzolo di tat'ee neke uwe kumazulu muku kala u kono zaya mama kavili.¹⁵Goo mukuenaka sumiki ku ngehe, daawe umusogo ma mbi kasari beene bolo, goo wu kuwiri nge anungihiki.¹⁶Kaansi gookawiri ki, soso nduku bolo tobata andini minua miolo to mitat masongo simakala.¹⁷Goo mangihiki mu kubawil, nota mama mana ku nzô Nzaami, lu mukumusu boso muy paakanu yi mufutisi paaka.¹⁸Mu masongo, mee yi lusamini : Maluka ngaha beene mutsi mutoto, kuzulu si bamakutulu.¹⁹Diaka me yi lusamini, go baata bolo ba wisimi mubisama, mu ku lomo kimi kimosi, ba feti bagaha kutata wu kala ku mazulu.²⁰Kifulu kie baata bolo to batat bavukini mu zini di me, me yi fete kala akati-kati bawu.²¹Bunu, Petelo akesi apele pele Yesu gaha bamu whuri " Mfumu mbala kua lene limbisi, mukuene u kusari mambi? tii mbala nsabuadi?»²²Yesu aka mu samini : «Me kayilu saminiki mi kala kala nsabuadi kaansi tii yi kala kumi ye nsa bua yi kumi fokolo mu nsabuadi.²³Ubunu ki mfumu kimazulu ki fuanini ntilo : Uzarikatala mama ma nzi mani kuwe minsari miami.²⁴Tangaha kayatiki mu kutalal, abesi mu natana mu nsari mosi kafeti mugaha miri kumi dianari (Talent).²⁵Kaansi, kabakari ye kimi kikaka ki kui futu mvukuhu, mfumu ani akasamini mu keta ani yi bana aba wisini mukuteke bimi, mu diama mu kufutu mfuku.²⁶Muana kisala aka bui, a kafukimi andumu dee, akamoki : " Mulongihiki kala ye bumu da mu diama dime yi feti futu biabiso.²⁷Dini mulongihiki wu muana kisala kiari akimubaki akayamini yi ka mulimbisi mfumu ya iso.²⁸Kaansi muana kisala akatuki akisi wana mu kuenani basala nde kisala, desi kafeti mu futu nkama yinzimi. Akayatiki ku mubeete, aka mu mpii gaaha miwuri, aka musamini " Mfumu me bimi baama. " ²⁹Mukue nani wu kisala akabu mu tsi akayatiki muku dili, aka musa mini : " Kala yi mbunu da mu diama di me sayifutu"³⁰Kaansi musari utete, aka mangihiki yi feti ku kueku sisi ku boloko ye kunu wu mfutu mfuka ama.³¹Mu tangaha bamoni wu maana lutiwu, aba moni kiari, abeni abe wana mulongihiki awu aba musamini mama luti.³²Mulongihiki muana kisala akateri, masari wunu " Nge we mwana kisala wumbi, me yikulimbisi mu mfumu ukari yawu ime mudiama ngehe kari ndomi ndololo.³³Nge lene ku lolo mu kuena kak wu kisala, boso, bwee ku lolo me?»³⁴Mulongihiki aka moni ngasi, aka muhe ku moko di mazusi ka mu futu bimi bani.³⁵Ebua bunu tata me wu kala kuzulu kafeti lusala bunu buabunu, go beene i beene ka luki lolola aka ku mukuenaka mu mbunu ya yiso.

Chapter 19

¹Yesu bukamanisi kuteye aka katiki ku Galileyi akeni ku ndama tsi Yurideyi.²Ki buki ki baata aba mulani akaba hurisi³Ba falasayi aba yantiki kumu koko abamusamini : « Kue yi mfumu mumusiki yakala ka hâmene yi mu kêtani muku kono ku ndinghi?»⁴Yesu aka ba vutiri : « Ka lumuana taangaka niwu basari kabasari mu keete yi yakala?»⁵Mubuana kasamini yakala kafeti sisi nguriani ka fukene yi mukeet'ani bakumu niti mosi?»⁶Kaba sari dikaka baata boloko me niti mosi yana

yimoki kikufuti Nzaami kaata mutu teni hâmana.»⁷Aba musamini «kii ndenghe moyisi ka hee misikini yakala hô manghi mu ku kéete kamu hâa mukana ku fualongho?»⁸Mubuana Moyisi aka luhée musua ku hâamene yi ba keete beene kaansi kuki yantakala ku kari buanaka.⁹Yi lumokini mutu ndeso wu mangha mukeet'ani wa kuele mukeete kaka kasari kindumu mu keete wumangha yakala diani wa kuele yakala dikaka kasari kindumu.¹⁰Milonghi amimoki ku Yesu : « Hô ye ndinghi ki mbono mese ki yakala » ku kue mukee ka baleni kuelekene ke.¹¹Yesu akabasamini kamu konso mutuku leni tame malonghi, kue yi baba leni kuikili.¹²Babakaka ba kono kue la diama manimi mabafi tuku mubivumu biba nguri bawu, bana baka'ono kuela diama na hée mu mama ma ki mfumu kizulu, mutu leni kuikili mama ma ka kuikili.¹³Abesi munatana bâana mukusa kaba bonono milonghi amimanghi.¹⁴Yesu aka moki : « Lu hâa nzili ku bâana ba ndene siki ka lu bakemeneke mukuisi kukue me diama ki mfumu kizulu kie ki bawu.¹⁵Aka basi moko kunimi abeni.¹⁶Tala mutu mosi akesi ku Yesu aka moki « Mulonghi kii di mboti leni tsala musa yi kalayi luzinghi lu kôoni tsuku?»¹⁷Yesu aka samini : « Mudiama di kii nge wu lomi mama mboti? mosi di mboti, kaansi hô zori wu baka luzinghi lu kôoni tsuku batala misiki.»¹⁸Mutu aka musamini «Kii misiki?» Yesu akmu vutiri : « KAsala ki ndumu ku, ku yibi ki, ku nata kimbanghi ki mbiki.»¹⁹Zitisi tatayi ngwurika zolo mukuenaka boso bu wu kizolawu.²⁰Toko di yakala aka musamini fuanisi biabiso bini kii dikaka leni mvu mfunu?»²¹Yesu aka musamini : Hô zori wukala mboti teke biabiso we biawu hâa kuba kôoto, wukala yiki mvuama kuzulu siki yawisi ndana.»²²Kaansi tanha kawi muana tokaa keni yi kiari kingolo diama kakari yi ki mvuma kinghi.²³Toko di yakala buwi maku moki Yesu kiari akimu baki mudiama kakari yi bimi binghi.²⁴Siki yilusamini kue pâasiki ku chamau muku totomu hûnu di tûumu. Mûtu ki mvuama kakotoko ku ki mfumu ki Nzaami.²⁵Bunku wi milonghi buana aba yitiki aba mu huiri « Na leni hûluku?»²⁶Yesu aka batari akamoki kue pâasi mu diama di baata me ku Nzaami kâata kumi kipâasi .»²⁷Bunu Pieri aka ùmusamini « Tala beete tusisi biabiso diama di tu lani nge kue tukue bunu?»²⁸Yesu akabasamini mumakeriki : « Yi lusamini beene lundani muba mvulu ba kuisi buku nie akitike muana mutu» kiani kiki mfumu beene siki lufeti nieke mu bi mfumu kumi izolo lusamasa makana kumi izolo ma isaye.»²⁹Mutu ndeso sisi manzo mawu, bibuti bia bi bayakala, yi bi baba keete, tatani, nguri'ani bana bani ki fulu kiani mu diama di zinidi me kaba lusamaka yi luzinghi lukôoni tsuku.³⁰Siki babenghi be ba téeti vasala ba tsuku baba tsuku basala ba teet.

Chapter 20

¹Luwa ndenghe kasala Nzaami muki mfumu kimazulu. Kukala bonso mutu utukamisuku mususku muku dinghihi babbasala mukiala kinde ki vino.²Aka wiseni yi ba wuni babongoho difutu didi fiari mu kilumu kimosi, bunu akabatumi beene mukiala.³Aka tuki dikaka mumisuku yi kumona baata bakôhoni kisala ba nieki azana.⁴Akaba mokini : « Beene dikaka, lue mukiala kivini, kiakiso luzolo ilu hâhâ.» bunu abeni.⁵Aka tuki dikaka mumi suku yi mumumiri, kasari bunu buana.⁶Mbala mosi dikaka mu kôhoôkolo, aka moni baata bakala bakaka basala kimiki akaba mokini : « Mudima dikihili lu kôhoni kisala kilu mukimtini?»⁷Aba muhee mvutu : « Kâhâta mutu utu bongo mukisala.» Aka bamokini : « Beene dikaka, luene mukiala kivinô.»⁸Mfumu akesi nga kiala aka moki kuwe mukengeheme : « Batele baata ba kisala, bunu bahâ bimi biawu bikilumu kimu kiteete ikiki tsuku.»⁹Baata ba tsuku mutangaha besi, aba bonghi difutu dikilumu kimutini.¹⁰Baata ba teete bu besi, ba kihitirini babafutu difutu dinghi, kaansi aba bonghi didi fuani.¹¹Bubaba futi, aba yantiki kuzonso zonso.¹²Aba moki : « Baata besi kutsuku kaansi utufuti ndengehe mosi ibawu, beete tuniokimi mu muini tuku misuku.»¹³Kaansi nga kiala akamusamini wu mosi : « Mu kueni, ilene ku sala mbiki, tu wiseniwu iku futu difu dikilumu kimosi?»¹⁴Lu bongoho bibi fuani mubene luene, kaansi mutu tsuku imufutu alengehe mosi i nge.¹⁵Buê? ye nzimame. isalaka mu ndengehe nzarime? wi mbunu mbi diama ngie mutu mboti? ¹⁶Wu teete kasala wutsuku bunu wutsuku kasala, wu teete. Yesu katsukisi buabu : « Benghi basamana, kaansi bakehe beyibunu mboti.»¹⁷Yesu mutangâha katomiki ku yelusalem, aka vukeni yi balonghi bani ba kumi yi zolo, akaba moki : ¹⁸«Lutala, tuyini ku yelusalem, kulu kua mu kaba amoko ba bangaha Nzaami yi bambutu ba misiki. bamu hôhono.¹⁹Bunu aba mukabi kuwe bapakana musa bamusakanana, bamu beete yi kumusa mukurusi. Kaansi mu bilumu bita, akafutumuki.»²⁰Bunu mutangaha yini mukehete zebede akesi andumi Yesu, yi baana babolo. Akafukimi kamulomo kimiki mosi.²¹Yesu akamu vutiri : « Kihhi wu tsamene?» Nde akamoki : « Yesu tangaha kubongoho kimfumu kiaka, bana bame ba bolo banieke yinge akifulu kilumu, mosi akokodiki taata mosi akokodiki mama.»²²Kaansi yesu akamoki : « Zayiki kimi lomiu. Kopodi pâhâsi, Inuimenge wulelene?» Nde akavutiri : « Tu lelene»²³Yesu aka moki : « Makeriki, pâhâsi me, beenesiki luyimomono. Kaansi mukunieke akueme, kameke yilusa kaansi taata Nzaami kayiriki kifulu kini mudiama di baata ka poni nde.»²⁴Balonghi kumi bubawi mama mana, abawiri bibuti balongansi.²⁵Kaansi Yesu akaba teri kabasamene : « Luzayiki ba mfumu ba makana kari basongihini kimfumu kiawu. Bunu baata ba nene aba muesi baata bawu pâhâsi.²⁶Kaansi kaku kala buabuku, mu kati beene. Ndengehe kaka wi yi nini kukala tuarisi mukahâti beene, ke tuarisiene.²⁷Yiwu kanisi ka kala mutu teete mu kâhâti beene nde wana wu kala tuarisi.²⁸Diama mwana mutu kayisi ka kubuku baata musalala, kaansi kayi kabasalala, yi kuwa luzinghi luani muku kalala baata benghi muma pahasi.»²⁹Buba tuki ku Yereko, baata benghi abalani Yesu.³⁰Bi mfua mese biolo bakari ba nieke ambele nzili, bubawi Yesu ulutu muzili, aba bokiri : « Mfumu, muana Dawidi, tu wili kiari.»³¹Baata ba ba mokono, luyamene biori kaansi aba bokiri ngolo : « Mfumu, muana Dawidi, tu wili kari.»³²Bunu Yesu akaterimi, akabateri wuba hiulu : « Kihiluzori yisala ku beene?»³³Aba moki : « Mfumu, mese ma bete ma mone.»³⁴Bunu, Yesu kiari, akabasimi mu mese. Yi kumonawu, abamu lani.

Chapter 21

¹Mu tangaha bakumi ku kua Yeluzalemi ku gata di Betifaje gaha ndama lama di Olivi. ²Mukalana, Yesu akatumi ba tumu bole yi wu basamini : « lue ku gata didi mosi die gaha kua bete sa lumono mukisasi, punu mosi ba kanghi yi muana'ani, lu ba kutulu. ³Goho mutu uluyuri, lu musamana Klisto utumi, mutu wunu, ka fueete luyamana. »⁴Idini, makasamini ngunsu, ma fueete lungene. Samini : ⁵« Mu samana muana siona " tala totili aka wisi ku kue nge mati gaha tana punu, nieki atana muana punu.»⁶Bayekuri beni, basamini bonso bukasamini Yesu. ⁷Gaha banati punu imuana ani gaha ba musile mile miau. Gaha banati punu ye muan'ani, gaha bamusi milele miau, ku nimi Yesu aka mati gaha tana punu. ⁸Baata bengihi bayarimilele miau, baba kaka bazengehe ma ndalala ye ku masa ga ki fulu kambalutu Yesu. ⁹Baata babakari ku lana Yesu, ye babakari ku ndumi Yesu, bayantiki ku bökolo « Oh zana ho muana Davidi. lukumisi wu uyisi yi zini di ufumu oh zana.»¹⁰Yesu muntangha hokoti mu Yeluzalemi mbasa ya iso gana bayantiki ku kiyufulu, ye ba ki yulyulu mutu wu, kue katúki? ¹¹Baata babaso bayantiki ku samana, wa wu muana « Nzaami, Yesu-Klisto, ngunsu nazareti ku Galilayi.»¹²Landili, Yesu akakoti mu nzô lusama aka kuri babso bateki yi ku sumu mayemes. ¹³Gaha kabasamini : «Masonimi" nzô me ye nzô bisama", kaansi beenee lu ikumisi nzô befi»¹⁴Idini baba koni ku mono yi banga bifu gaha beni, aka ba samini, kunimi aba kini.¹⁵Mu tanga bayisi ba mfumu banganga Nzaami, yi ba ngusu, abesi ngansi mu diama di ma ngitukulu maka sari Yesu to bimangah yi ndenge bakari bokolo bana mu nzô bisamu hozana muana Davidi. ¹⁶Basamini ku Yesu « U wa ndengehe ba zonsi?» Yesu uba samini : « Ibuau, kaansi ka lutangahiki : Ku minua mi bana yi bana baba wi mayene ndenge ye ba fuani ku kumisi.»¹⁷Dikaka Yesa gaha ka basisi gaha keni ku vulu ku betani, kuakunu, ku kaleki piipi iso.¹⁸Bu misuku, fukatuki ku vulu, kakari inzala. ¹⁹Gaha ka moni muti muti figi gaha kua nzili, gaha kapusini gaha kua muti, ka moni makaya ma pame bibunu kata. Gaha kasamini ku muti figi. "Ka kilumu kimosiki, nge butu bibunu, badia" Mbala mosi, buka teki nde nimi, muti gaha kayumi.²⁰Mu tanga ba moni buabunu, meyekufri miyitiki bungu bayuri Yesu " Ki ndengehe muti gaha kayumi kumu mosi buabu? ²¹Yesu uba vutidi : « usamini makieriki yilusamini goho lue yi minu goho lue ye lukuikillu, ma lusala sa matutu masari me mu muti figi.» « Lene samana ku lama, wudi loso asi, ye wuri loso mu masa. ma fueete salama. ²²Mamaso lulomo mu bisama bine, lufuete mamono.»²³Yesumutanga kakoti mu nzô lusama, ga kayantiki ku sakala ba nganga Nzaami ba pusini ku nde ba yuri : «Mu ki pehefe sari nge mama ma? kia ki pehefe ki kue kituki?»²⁴Yesu ubasamini : « Sa iludia dikaka kiufu. Goho lusamini, sa yilusamana, mu ki kipehefe isari bimi bi.»²⁵Mbotomo yi Yoane (Ituki akue?) Kuzulu goho ku baata? : « Goho tu samini di tuki ku zulu", saka tu samene «Mudiama di ki lu koono mono ke?»²⁶Goho tu samini ku baata "Tu bangihi baata, ka basamana ye ba mono Yoane bonso ngunsu.»²⁷Idini basamini ku Yesu : «Beete katuzayiki.» uba samini dikaka : « Yilusamana dikaka ka, akue yituki pehefe yi sari me bisala bi piliyi.²⁸Kaansi, bue-luzayiri " Tata mosi kakari yi baana bolo. « Gaha keni ku muana wu mosi u teti.» muana, nda we salka ku biala bi vinu. ²⁹Muana vutiri ye samini : « "Ikuesala ka" kaansi ku nimi, wusu solo ngini gaha keni."»³⁰Tata wu vuni ku muana wuzolo we samana mama mana-mana. Muana wunu vutidi mvutu, samini. « "Tata", sa ngie, kaansi kayiniki.³¹Na, mukati babolo, wu usari mukana tata wu?» Bavutiri : " Wu tete." Yesu ubasamini : « Mu kieriki yilu samini : Mikongodi mi paka ye ba kehete ba ndumu, ba fueete mono ki mfumu ki mazulu ku ndumi beene. ³²Diama, Yoane uyisi kukue beene mu ku lusongo nzili yi mbote yi bukati kati, kaansi ka tu mu kuikiri ki. Kaansi mukongoli paka ye ba nga kindumu luba kuikiri bulu moni mama ma kaluzori kumu kuikiri ki.³³Luwa kingana ki kaka : " Kukari yi tata mosi nga lupanga, ukuni vinu utungi lupangu kuaku so, usi lupangu ye u gehe ku baata ba kuna vinu ba futila. Kansi nde uyini ku si kaka. ³⁴Tangaha bakumi mu tangaha ba katala vinu ga katumi misari ku bongoho vinu.³⁵Mikuni mi vinu, babaki wu mosi, baba beti, wunu ba goni, wu mosi ba mu bete matari. ³⁶Nga kiala, gaha hatumi dikaka kubuki, kulutu luki teti. Kaansi, bi kuni vinu baba sari ndenge mosi, bonso buba sari baba teti. ³⁷Kunimi, nza kiala wyisi tumu mua'ani, "Diama nde ke muan'ani kibeni."³⁸Mutanga bakuni winu ba moni muana ngalupanga gaha ba yantiki ko zonso vo ku bohoto bau yi bau : " Tala wu sala yi lupanga goho tata ani fi. Tu mugono diama beete tu sala yi biala. ³⁹Ba munati kifulu ki tama yi biala ba mugoni. ⁴⁰Mu tanga ka kuisi nga biala, ki ka kuisi sala ku misari mibiala?»⁴¹Ba musamini : " Kafuete bagono babaso, ku nime, kafuete solo ki biki kikaka bafutula ba mu gaha mbumu kaka, mu tanga ba yantiki kukala mikunu.⁴²Yesu abasamini : « Kalutangi ki mu bisono : Me kiyantikili ki matari bayantiki lutungu lupanga lu Yeruzalemi, matuki ku mfumu ye tu moni tuyituki buingi?»⁴³« Ki mfumu ki mazulu sa ba kikata gaha kati bene baba baata bakaka basala, ye bagaha mbumu yi mbote. ⁴⁴Mutu ubuili matari ma kafuete tiakene nde wunu ubuili tari, kafuete luala buingi.»⁴⁵Mu tanga bawi banganga Nzaami ye mi farisi zaya vo bau bazonsiri. ⁴⁶Bazori ba mbaka, babanga kibuki ki baata diama baata mu moni bonso nganga Nzaami.

Chapter 22

¹Yesu akayantiki ku batele bi ngana akasamini : ²« Ki mfumu ki mazulu kikala banso toolo mosi u sarisi feti di longho di muana ani. ³Akatumi baata babisala be ku baata ba teri ku feti di longho, kaansi baata aba monghi mukuisi.⁴Tootolo akatumi dikaka baata babi sala akabasamini : " Luba samana buabu ku baata baterimu fêti : « Mengiri bimi biabiso, pooni yi ba ngomi bunu ye bana baba ngomi ba masi luisi ku fêti di longho.»"⁵Kaansi baata bamoni mana maama maphama. Mutu yi mutu akeni ku biala bini, bakaka abeni ku bisala biba wu. ⁶Ba basari ababaki baata bakisala ba toololo ababa niokiri ye ababa go homi. ⁷Tootolo akesi ngahasi, akatumi ba soda bani beba gohono baata bana ye bayoko vulu diadiso.⁸Kunimi akomaki ku baata bakisala baani : " A ngiriki feti di mboti, kaansi baata yi teri baleni kuaka mu dia. ⁹Dikaka, lue mu mabala bala manene bunu lubatele baata babaso balumono bese ku fêti. ¹⁰Baata bakisala abeni mu

mabalabala bunu abasamini ku baata babaso ba yewana kuana, kana baata ba mbi ye baata ba mboti. Bunu, nzô fêti ayitebi yi baata.¹¹Kaansi mutaangaha kuesi koto tootoli mukutala baata fesi mufeti, akamoni mutu mosi kakari yi milele mifetiki.¹²Tootili aka mu hiuri : " Mukuene, mu diama diki wesi koto akifulu ki kohono vuata milele mi fêti?" bunu mutu wunu kakari yi mvutu yi kumu vutulu ku.¹³Butuebu, tootolo akasamini baata bakisala : "Lumuykangaha moko yi mala ye lumutubu ku tsheke kue piibi, kifulu kudila baata ye kukue tisi mene." ¹⁴"Mu diama babeengi tu teri, kaansi baba sorimi kabe babengi ki." ¹⁵"Kunimi, ba falisayi abekangaka kufuana mu diama dikudingi nzili yi kubaka Yesu mu ndinghi yi tuku kumu mua nde kiluniki." ¹⁶Bawu abatumi milonghi, mikaka yi baata ba Nelodia. Mu diama di kumu kiulu ku Yesu : « Mulonghi, tuzayi ke nge u hûna mapiaka bunu u longaha maama mungzili Nzaami muma kieriki. u tina mutu ku ye usola bizisi bi baata ka. ¹⁷Butuebu utusamene, abue yinini mu maama ma? ma misiki mudiamu di kufutu pahaka ku nkayi sala to kafutuku?» ¹⁸"Kaansi Yesu kazayi ngaha bawu yimbi bunu akaba samini : « Baata ba mapia ! mudiamu diki lumbeki ku ngie me? ¹⁹Lutshonghono me nzimi lufutisa pahaka.» abamusonghi kibene kimosi kinzimi.²⁰Yesu akaba hiuri : « Kizisiki yi zini basoniki muamu dina?» ²¹Bawu aba mvutiri mvutu : « Ki nkayisala. kunimi Yesu akabasami « Luhâa bimi bibi nkayisala ku nkayisala bunu bibi Nzaami luhâa ku Nzaami.» ²²Mu taangaha bawi buana, abayitiki kibeni. Kunimi bawu abamuyamini bunu abeni.²³Mu bilumu bini : Ndama ba saduse bamoki ke baata bafi ba leene futumuku ku. Bawu aba mu hiuri. ²⁴« Mulonghi, Mose kasamini : " O mutu yakala fi kabuti baana ka, kibuti kiani kamubongho mukehete wunu mu diama di kutu bana." ²⁵Kukari yi baata tshambuuri bana ba taata mosi ye maama mosi muana teete akakueri mu kehete kaba buti muana ka yi mu kehete wunu yakala akafi. Bunu akasisi mukehete wunu kukue muleka ani. ²⁶Kutshuku dikaka kusarimi ndengehe mosi yi muana zori yi muana wu taata, yi kunu muana wu tshambuuri. ²⁷Ku nimi ba baso, mukekete wesi fua. ²⁸Bu tuebu tusamene, mutaangaha ku futumuka baata bafi, mukehete wunu kakala wuna mu bana ba ba tshambuuri.²⁹Kaansi Yesu akaba vutiri mvutu bunu akabasamini : « Mbani beene luvirikini, mudiamu luzayiki bisoni bie mumi kana, kana ngolo Nzaami. ³⁰Mudiamu mu taangaha kufutuku baata bafi, bayantiki ku kuele ke, ngati, ba fuanene yi ba wanzio kuzulu.³¹Kaansi mudiamu di mama matari mfumu yi baata bafua, kaluta ngaka ndengehe kusamini Nzaami kubawu? ³²Me ngie Nzaami wu Abalayami, Nzaami Izaki, ye Nzaami Yakobi?: " Nzaami ke kawu baata bafua ka, kansi mu diama di baata ba moyo.» ³³Mu taangaha kuwi kibuki ki baata maama mana, abayitiki buinghi mu diama di malonghi mande.³⁴Mutaangaha kuwi ba Falisayi ke Yesu wu batshukisi ku basaduse, abesi vukene akende. ³⁵Mosi mukahati bawu kakari, mulonghi misiki, akayantiki ku muhiulu kumu meke: ³⁶« Mulonghi, ki musiki luti mumi siki mia miso?» ³⁷Yesu akamu vuritiri : « "Muzolo mfumu Nzaami aka mu mbunu mosi, ye muluzinghi luaka lualuso ye mu ngangaha ka yayiso. ³⁸Wana nde luti mu bumene bunu musiki teete. ³⁹Bunu wana wu zori fuanini yi miana wawu : " Muzolo mukueni aka ndengehe wumizolo ngeki beniki." ⁴⁰Misiki mi mia miolo misiki yi malonghi kulongha ba mibikiri.» ⁴¹Bukue Falisayi bakari kifulu kimosi, Yesu akaba kiuri. ⁴²A bue luyinini : «Mudiamu di Klisto? nde ke muana na » bawu aba vutiri mvutu : « Nde ke muana Daviri.» ⁴³Yesu akaba hiuri dikaka : « Mudiamu diki pehefe santu kasonghi Daviri, ke katele mfumu ani? mudiamu ka simini buabu:" ⁴⁴Mfumu akamoki ku mfuma ama. " Nieke ku kohoko di me dikitaata, akifulu ki lukumu, yibasa bambeni bange yi basa kutshi mala mange"» ⁴⁵O Daviri kari wutete kristo, "mfumu ama", : Bunu ki ndengehe muana kakala muana Daviri, wu bongho ki mfumu kiani?» ⁴⁶Kahata mutu wuleni kuvutulu mvutu. bunu, tuku mukilumu kini, mutu kana mosi kaleni ku mu kiulu diakaka ka.

Chapter 23

¹Siki Yesu aka moki ku kibuki yi mi longhi muani. ²Aka moki bambutu ba misiki yi bafalasiy kimala kiawu ku kutela baata misiki mi Moyisi. ³Mana kalu lomi lusala siki lumasa mbisala kaansi kalunaka kâlala bawu diama hâ moki ndinghi kaba yisaka mubisala. ⁴Banatasu baata biziti binene bie pâasi muku nata siki babisa atâana ma hêeme ma bâata. Kansa bakibeniki kaba leneke kunikese kene muleme mosi muki binata. ⁵Basala mama maba mama muku hâa bâata pasi. Bikutu ku vuata bâata ba bazenghi ma tsonghi bayiki muma nzamana mawu. ⁶Basola bifulu bi peense mumafeti, yi bifulu bimu ngili muma nzô ma Nzaami; ⁷Yi ma mboti malukumu abafulu bibâata babaso, siki baba tela "Rabi" ku bâata. ⁸Kaansi kalu lene batele " Rabi " diama lue beene baso bibuti. ⁹Kalu tele mutu mosiki ni tatene tsi mu toto diama lue yi tata mosi we kuzulu. ¹⁰Kalu busu ki tele ni milonghi diama lue yi molonghi mosi, Klisto. ¹¹Kaansi wuwu mbutu mukaati beene kakala kisari kiene. ¹²Wu kizangha kafeti mukulumu, wukikumumu ka feti muzanghana. ¹³Kaansi pâasi ku beene bqa mbutu bamisiki yi ba falasiy bâata ba mbi ! lu songhi kimfumu kimazulu ku bâata. Benekibeniki ka lukotoko, si kalu bebese nzili ku baba kôlo ba masala. ¹⁴« Kiari ku beene ba mbutu bamisi yi ba falasiy diama lu ziota bimi bimi bi ba keete ba keete ba firi baya kala.» ¹⁵Kiari ku beene bambutu bamisiki yaba falasiy lulengha tsi yayiso diama di ku dinghi munzensi hô lumu bonghi alumu kumisi mutu bilungû kulutu beene kibeniki. ¹⁶Kiari ku beene lunata bâata bamese kafua lumoka ni wunu wudi ndefe mu nzô Nzaami kakasari kimiki. Wunu wudi ndefe mu wolo Nzaami uzinghini mu ndefe yani. ¹⁷Baata bafi mese ! yi woloyi nzô Nzaami kii biluti? wolo disari kimi kisantu diama di busi mu nzô Nzaami. ¹⁸Wu di ndefe amese bayokola Nzaami mbeke kakasari kimiki kaansi wunu di ndefe mu nzimi yi tuki ameseke wu zinghimi mu ndefe yani. ¹⁹Beene lue mese mafua kii bie bi nene makaba tomeso kumu hâa mbeke makaba? ²⁰Mutu ndeso wu dia ndefe diama di mese ma Nzaami kadia, yi wu dia ndefe mu diama dimeze yi bimibie ataana. ²¹Siki baba dia ndefe mudiamu di nzô Nzaami badiamu diama di nzô Nzaami yi baba ku nzo Nzaami. ²²Siki babadia ndefe mudiamu dizulu badia mudiamu diki mfumu ki Nzaami yi bâata baba nieka azulu di ki mfumu. ²³Kiari beene ba mbutu ba misikiyi ba falasiy diama lumuhâa Nzaami kitini ki kumu yi muana dimeze di mboti kaansi luvilikina ku kôono zitisi misiki mi

mfunu (Kusamasa, ku batala lukuiki) bie bi mi bifuani kôono vilikini : ²⁴Baata bafi mese lukatala lubu mu masa makunua kaansi luminawu mbisi nene batela ni chameu. ^{25,26}Kiari ka beene ba mbutu ba misi yi ba falasayi baata ba mapia lusukula kunzili mokobo yi malongho kaansi mambunu mene ma furiki yi mapia yi nzala mbi. Mu falasayi mese mafua sukulu teeti mukâati longho yi kôopo kuni kunzili siki kusu kumu. ²⁷Kiari ku beene ba mbutu bamisi yi bafalasayi yi baata ba mpia. lue boso ma piene ma hâa moyo ku nzili, kaansi mu kaati mafuriki yi baata bafuayi bimi bi mbi. ²⁸Mu tiini mosi beene siki lulemesa baata kunzili kaansi mu kaati lue tibii yi mapia yi bifu bi mbi. ²⁹Kiari ku beene ba mbutu ba misiki yi bafalasayi yi baata ba mapia ! diama lutungha mapieme mamibikiri yi ku yiliki mapieme bu mbuti. ³⁰Lumoka : « hô tukari mutaangha ba kaka beete katu kâa vukene baka mu diama di ku hôno mi bikiri. » ³¹Siki lu hee ki banghi beneki beniki mi lue baana ba mutu wu hôoni mibikiri. ³²Bunu lumanasa kisala kasari ba kaata beene. ³³Banioko bambi lue kana di masawu, kii ndenghe lulene tiini kusamasama ku bilunghii? ³⁴Dini diama tala yi lufiri mubikiri, bâata ba ngangha yi ba mbutu ba misiki. Ba lu hôno baluloso baba kaka. Siki ba feti lube yi ku lukulu lue hâata dikaka. ³⁵Baana yi kulumuku mu menghe ma beene baso lukôono zaya mambi matiakini atsi mutoto. Tuku menghe ma Abel mutu mboti, yi kunu menghe ma Zachari, muana Barachi, lu hôni yi amese. ³⁶Mu ma kieriki yilusami mama ma mamaso mafeti salama ku mbanayi. ³⁷Ye tusaleme, yelusame kaala kuayiku sami wu vuku baana baka boso buku vuka tsusu ku tsi ma hêeme mani kaansi kawu fuanisi mana. ³⁸Luta mango mene siki ma lolosomo. ³⁹Diama yi lusamini kalu busu mbonoko yi kunu lomoko : « Ka samamaka wunu wu kuisi muzi di Yesu. »

Chapter 24

¹Yesu bu ka tuki mu nzô Nzaami ye akeni. Milongiki miani a mi puseni ku kwe nde muku kebese diama di ntununu nzô Nzaami. ²Kaasni nde kaba vutiri mvutu bwabu : « Ka lumoni ki bimi bi bia biso? mu kieri me i lu mokini, kahata tari di sala ata ana didi kaba di kuhunu bwa. » ³A ke nieke a zulu di lâama di miti mi Olive, milongiki miani a muisi ku kwe nde mu kitsweke ye ku mulomo : « Tu mokono-beete ki taangha bimi bini (mama-mana) bi kwisi. Kihi bidimi bisalama mu ku vutuku ku nge ye mama ma sôongo tsuku yi tsi mutoto? » ⁴Yesu aka ba vutiri mvutu vo : « Lukebe, ye vo mutu mosi ka lu uhunu. » ⁵Diama ba bengi sa bese mu zini di me ku moko vo : « Me ngie Klisto, » Ye baata bengi saa ba vili nzili. ⁶Beene sa luwa zimviti ye tsanga zizi mviti; ka luteke-teke moyo ko, diama bimi bimi to mama mana ma fwete kwisi, kaansi ku kala tsuku ku. ⁷Diama tsi mosi ifwete nuanasa tsi i kaka, ye kimfumu kini yi ki mfumu ki kaka. Ku kala inzala yi ku nikene ku mutoto bibingi ⁸Kaansi bwabunu kwe luyantiki lwe boonso pâasi ba buta mwana. ⁹Dikaka sa ba luyekele muku lutungusu yi kulu gogono. bikolo (makana) mamaso sa bilu yini mu diama di zini di me. ¹⁰Baata ba bengi baata ma kia muku bwa. Sa ba kiyinisini bayi-bawu ye baba yi baba bana wu. ¹¹Ba sakiri ba mapia sa batuku ba bengi ye ku uhumu baata beengi. ¹²Bunu ku kuuhunu zaya ku lulutu, luzolo ku baata lu kaka taka. ¹³Kaansi konso mutu simi lu kwikili, i kumu tsuku saa ka uhuluku. ¹⁴Bunu tsanga mboti iki mfumu sa i longomo mu tsi mutini, muku taa kimbangi ku bikolo bia biso. Kunimi ngâa i kwisi tsuku. ¹⁵Idini, buku lu mono mbi yi kulutu i ku dili ka moki musakiri Danieri u terimi a kifulu ki ki santa, ¹⁶Vo baata ba be ku tsi yuda ba tini ku malama, ¹⁷Vo mutu we ataana muluri nzô kaka kulumu kuku mu nzwa'ani muku boongo koonso kimi, ¹⁸Ye vo koonso mutu we ku biala kakavutuku ku mu kwe boongo muzaka'ani. ¹⁹Kiari ku ba kehete ba bivumu yi baba nuika wu bana muki lumu kini. ²⁰Lu sama mukusa vo kutini kwene ka ku kala mu mvulu ku, keti ki lumu ki lumingi. ²¹Diama kutungusu ku pâasi ku kala ku nene kulu kwe kaku mana kala ka tuku ku yantaka ku tsi yi lele ki, kaku mana kala ka. ²²Gôho bilumi bini ka bikari bi kufi, kahata mutu u uhuluku, kaansi mudiamu baata ba sorimi, bilumu bini bi kala bi ku fumu. ²³Bunu gôho mutu u lu mokini : « tala Klisto nde ke gôha-gôha, ka'ani Klisto ke kwakuna ana wu, k mlumu kuwikili ki. ²⁴Diama ba klisto ba mbi ye misakiri mi mbi sa muisi yi sabasala bidimi bi nene ye bima nga, mui ku katala kibeni baba sorimi. ²⁵Lu tala, me ilu mokini ndumi. » ²⁶Gôho ba lu mokini vo : « Lu tala, Klisto ke ku tseke yumu, ka lwene ke, keti ba moki nde ke ku suku di luti, ka lu kuikili ki. ²⁷Boonso mutsieme temiki ku lweke lu tsi, idini ku kala ku kwisi ku mwana mutu. ²⁸Kifulu kwe ba mbisi bafwa, ba mbeme ba kala gâhana gâgana. ²⁹Kieriki nimi bilumu bi pâasi, tahanga kakiti pihibi, ngahoni ka vivirisi mu teme, ba mbwetete ba bwa-bwa ku zulu yi ngolo ya yiso ye ku zulu ikwisi bwa-bwa. ³⁰Bunu sa ku monoko kidimi ki mwana mutu ku zulu yi makana mamaso me a tsi mutoto sa madili. sa ba mono mwana mutu ukwisi mu matuti ku zulu yi ngolo ye lukumu lu nene. ³¹Muku wisikini ku tulumbete, nde sa ka tumu ba wanzio muku vukusu baba sorimi mu mipepe miyia, ku ndaama tsuku zulu i kunu ndaama i kaka. ³²Lu baka di longi di figi gôgo vo ma pahani ma yeri ye masi makaya, luzaya vo mbangana ka ye taama ka. ³³Ki tese kimosi, oo beene lumoni mamama mamaso, sa luzaya vo nde ke a ta mwele nzô. ³⁴Mu kieriki me i lu mokini, kaansi baata yi ka ilutu ku vo mama-ma ma kuhunu lungu. ³⁵Zulu yi mutoto bilulutu, kaansi mama-ma me ka malutu ku kaani fioti. ³⁶Kaansi di ku tari kilumu yi tahanga, kâhata mutu zayi, kaani ba wanzio ku mazulu, kaani muana, kaansi taata nde kaka zayi. ³⁷Boonso mu bilumu bi Nowe, ibunu ku kala ku kwisi ku mwana mutu. ³⁸Diama, boonso bu ku kari bilumu bi kizala ki masa baata ba diwu, ba kweri wu ye ku kwerisi wu bana bawu baba kehete yi baba ba yakala ikuhunu kilumu kakoti Nowe mu nzasa. ³⁹Bazayi kimi ki ti ikilumu ku yisi kizala ki masa ki ba nati. Ibunu siki ku kala kukwisi ku mwana mutu. ⁴⁰Gôho baata bolo ba kala ku kiala, mosi ba mu nanata, ye u mosi ka sasala. ⁴¹Ba kehete bolo ba kala ba tutu mu kisi mosi ba mu nanata, u mosi kasasala. ⁴²Lu kebe ye lu lwenge, diama ka luzayi kilumu ka monoko mfumu. ⁴³Kaansi luzaya vo gôho mukwa nzô ka u zaya taanga ka kuisi mwifi, nde ka fuete kala u yilimi ye nde kaka lene yekeke nzwa'ani i yibimi. ⁴⁴Idini beene siki lu fuete yilimi, diama mwana mutu ka kwisi mu taanga i kuhunu za yi kini. ⁴⁵Na we kisari ki mboti ye ndwenge vo mfumu ani u mu si ku nzwa'ani mu ku mu âha bidia mu taanga mboti? ⁴⁶Lusakamana lukala ku ki sari kini gôho mfumu'ani wisi

muwanese u liriki mese buka kwisi tulu.⁴⁷ Mu kieriki me i lu mokini vo mfumu wunu ka fwete mu gâha ki yeke kia kiso ki nzwa'ani ku kisari kini ki mboti.⁴⁸ Kaansi gôho kisari kini ki mbi uki mokini nde kibeni ki : « Mfumu me kaka kwisi bu twe bu ku. »⁴⁹ Ye yantiki ku beete bisari bi kaka, yi ku dia yi ku nwa yi baba kola malafu ma mengi,⁵⁰ Mfumu kisari kini ka kwisi kilumu ki kie kisari kini ka zayi ki ye taanga ye nde kou malafi.⁵¹ Mfumu kisala ka musaa mu bitini yi ku mu gâha kitumu kiani boonso ku baata ba mapia, ku kala bidili yi ku kwetese mene.

Chapter 25

¹Luwa, kli ndenge baata ba koto mu kimfumu kimazulu ku kari gaha mukinsi a longo, bana baba kehete ba kumi, ba muini bau ga moko, beni beyama yakala wu ufuete kuele. ²Na kati bau, batana bakari ingangah, batana bakari mazobo. ³Kaansi mazobo banati ba muini ba nkata masi gaha ba sisi. ⁴Baba ngangah banati ba muni yi masi mau. ⁵Bonso ba nangie mukutuki, baata gaha ba lemi, ye ba yantiki muku leke. ⁶Kaansi mu miri mi pipi gaha ba wui ku booko ku mutu «Lutale ya kala wusi, lue muyama.» Idini baana baba ndumu babaso, beni yega muini muku bayama. ⁷Bana baba kehete baba mazolo, ba yantiki kulomo ku baba nga ngangah « Lutugah masi mama beene, beete muini mbau ifié.» ⁸Bana baba kehete baba ngangah basamini : « Bonso bukue, masi ha me mengih ke, mu diama di beene, lue lua sumu makaka mu diama di beni ki beni.»¹⁰ Bu bayini wu, muku sumu masi yakala ukuisi pusene kaka baba kari ba yilimi ba vukini ku mosi inde mu nzo feti ga bakangi nzô nsabi. ¹¹Ka tamaka kiviki ye kutele : « Mulongi vili ki viki mu diama di beete.» ¹²Aka ba gehe mvutu, "Mu makieriki, ka yiluzayi ki." ¹³Luhaka ba yilimi diama ka tuzayi kilumu ku. ¹⁴Sa kukala bonso mutu mosi uzori ke ku nsi hatuki bungangi, ka fuete sisiz ki muama kia kiso ku bana ba kisala. ¹⁵Wumosi gaha kati bau, u mugeh, mafumu mole manzimi, wu mosi, mafumu mole, wu mosi, funu di mosi konso mutu ka mugehe mu ngol'ani. Ku nimi tata wu, gaha keni ku si katuki. ¹⁶Kantama yingih, wu bongi matana, gaha ka yiki matana dikaka. ¹⁷Wu longi mafunu molo, gaha kayiki molo. Kaansi wu u bongi funu di mosi ake timi bulu akasiki mu si aka sueki nzimi mfumu ani. ¹⁹Mu tangaha kayesi mfumu kisala, konso mutu ka samana bue ka gaka samini. ²⁰Wu bongi mafunu matana, vutiri matana makaka ku nimi ga ka samini. ²¹Mulongi'ani : « Bu mbote musari. Sa ikuga bingi koto mu kiese ki mfumu aka.»²² Musari uka gihi mafunu molo, vutiri molo tala mfumu molo ngiki ga ntana.»²³ Mulongi to mfumu kisala samini : « Bu mboté musari mbote ! ukari umbote mu kiki nkeke koti mu kiese ki mfumu aka.» Musari wu ubongi funu di mosi samini : « Molongi nzayi vo nge mutu ngansi ye mama kuku buingi.»²⁴ Musari wu ubongi funu di mosi samini « Molongi nzayi vo nge mutu ngasi ye mama kulu bungu. ²⁵Ukatala ku kono kunu sa iku ga bimi bingi nge mantata mengi idini ye sueka nzimi nge mu nsi mutoto tala nzima aka ayi. »²⁶ Kansi mfumu'ani kasamini : «We yi ngansi yemolo kisala nge nzayi, me ibaka mu ikono kunu ²⁷U nkakatalaka nzimi me, unata, yi kunu vutuku nga nzimi me yi musene gaha ntana.»²⁸ Lu zioto funu di nzimi yini, lugaha ku nga mafumu kumi (10). ²⁹Luga ku nde mu diama mutu we ibimi bingi, saba muyiki bingi wu koni ibau, sa tu zioto kani kimi ki mosi, kasala kia ka. ³⁰Luloso misari mi kono bisala ku nzili ku ku kala bidili yi kwetese ye mene. ³¹Mu tanga ka kuisi muana mutu, ye keme yi ki mfumu ki mazulu sa ka nieke zakiti kiani ki kimfumu. ³²Baata babaso sa bafulukuku ku ndumi ani sa ka yantiki ku solo baata mosi, ye bakaka ba memi yi ba komo. ³³Sa ka sa ma meme ku koko diki tata ba komo ku koko di kimama. ³⁴Mfumu sa kasamana ku ma meme meku ki tata : « Luisi beene lue ba sakumunu ku tata lu bongi kimfumu ki mazulu. Luyantiki kuyitimi tuku ki yantikili ki nza.» ³⁵Ikakari inzala lu pi ku dia, ikari inzala ku nua, lu pe ku nua ikari munzense lu mbongi. ³⁶« Kari ki kongo, lumviki ikari ye malari lu nsadisi ikari mu boloko, luyisi ntala.»³⁷ Baata ba mboti a ba gehe mvutu : « Ki taangaha tuku moni, kari tuku gehe bimi bikudia, bu ukari nge inzala?. Bu kooni ku nua, kari tu ku ge masa? ³⁸Mu tanga kari mu nzese, tuku yami? ³⁹Ukari yi malari tu kusarisi? ukari mu boloko tufisi kutala?» ⁴⁰« Mfumu gehe mvutu " Mamaso lusari beene ku wu we wu keeke buingi, lusari ma kukue me.» ⁴¹Ka samini ku babakari ku koko diki mama : « Lukataka kyu ndumi me, lufua lu kono suku, luyirimi mu diama di satana yi baata bani, ⁴²Diama ikari nzala, lu peke bimi bikudia ilari inzala masa, ka lu pe masaka ikari ku boloko, ka lu tari kiikari mu zense, ka lu ngiami ki. Ikari mu zennse, kalu ngiami ki. ⁴³« Ikari mu nzense mu zense ka lu ngiami ki, inkoni milili, lu pe milele ke. ka lu ngirikiki.»⁴⁴ Ba gehe mvutu ye ba samini : « A mfumu mu tanga tu ku moni : nzala, ngala masa, ki kongo, mu boloko, mu zense, tu ku yami ki?» ⁴⁵Aka bavutiri : « Mu makieriki ilusamini, malu kono sala bine ku wu luti ki muana kalusari ki ku ngie meke.» ⁴⁶Beene lufuete kue ku pasi, baata ba mboti ba baka luzingih lu mvulu yi mvulu.»

Chapter 26

¹Mutanga ka mnisi Yesu malisu kuli mani, gakasameni ku miyekuri miani : ²«Luzaya mukinsi a pake aka fuani ku nimi bilumu biolo, muana mutu ka fuete tekeme ye ba muga ku baata ba pe, ba mukomo ga muti.»³ Ba ngangah Nzaami yi ba mbutu baba yuda ga be kutukunu ku nzô kayifi, mbutu banganga Nzaami. ⁴Ba wuisiba mukangaha Yesu, ku nimi ba mugono. ⁵Kingi, gaha ba moni, bolo tu mukangi mu kilumu ki fêti, ka mboti ki, diama baata ka bese ngansi. ⁶Kilumu kini, Yesu kakari ku betani ku nzô Simoni, mutu mosi ukari yi malari ma maba. ⁷Mukehete mosi gaha kesi gaha kua Yesu yi mututu basari mu tari, utebi yi maftu ma malasi gah kesi wana Yesu nieki, umu pakiri mawu, gaha tana mutuee, muntanga ba nieki mukudia malasi makari intala yingi. ⁸Mi yekuri buba moni bua bunu gaha besi ngansi, " Bue ubebisi malasi buabunu " malasi ma fuani bateke mu ntala yingi nge ubebisi ku baata ba pama. ⁹Bufuani ba mateke ba gaha nzimi ku baata bakeriri. ¹⁰Yesu kari uzaya mamaso baya zonsa bau abasamini, mu diama di ki lumutungisi mama wu? Diama kasari ku me, di mboti. ¹¹Baata bakeriri, bulu kala bawu tangaha ya iso. Kaansi, me inieke ibene tanga ya isoko. ¹²Boonso buka tiamini malasi, kasari bu mboti, mu diama di kuyiriki niti me bilumu diama kusari bieti ba nziki.

¹³Ilusamini buabu . Bifulu bia biso bayantiki ku sakala sanga yi, ba fueete zonsolo diama disari mama wu mu si ya iso. Ye ba fueete yinila mama wu.¹⁴ Mu tanga yeni, mosi mu nkati ba kumi izole zini diani Yuda sikariota, akeni ku ba mfumu ba nganga Nzaami. ¹⁵Gahaka bayuri : «Ki kimi lu pa, goho yilu yehe Yesu a moko, mene?» Bawu gaha ba tangi bibene makumatata (30) bi nzimi, gaha ba muge. ¹⁶Tuku kilumu kini Yudasi gahaka yantiki ku dingihi nzili ka teke Yesu ku moko mabau. ¹⁷Kilumu ki teti ki mapa ma kona ku vini bayekuri besi yulu Yesu : «Akue ukue lama nge bimi bifeti bubungi bi paki?» ¹⁸Nde aka bavutiri : " Lue ku vilu ku nzô songoli lumu samana : "Mulongi kasamini ntanga ifuani mu diama dime idia fêti dilutu mu nzô yi nge, me ye milongoki mime.» ¹⁹Milongiki gaha misari bonso bukasamini mulongi, balami bimi bi Paki. ²⁰Kokili bu iyisi, gaha ba nieki ga mese babaso ye milongoki. ²¹Mu tanga ba dû, aka samini : « Mu makieriki yilusamini ga kati beete iwu teke me.» ²²Babaso bakari ku kiari, ga ba yantiki ku kiyulu : « A mfumu me?» ²³Wuba samini : « Wonso ututene koko ime mulongo mu bimi butu dii nde wana uteke. ²⁴Muana mutu, sake, lonso bu matonimi mu diama di nde. Kaansi, kiari ku wu uteke muana mutu ! Bulutu mbote, mutu wunu, kakabutukuku.» ²⁵Yudasi zori ka muteke aka musamini : « Mulongi usamini ku me?» Wu myu gehe mvutu : « Wu ki samini nge kibeniki.» ²⁶Buba duiwu, gaha kabongi di pa, ga ka dibonini, akazengi gaka digehe ku milongoki aka basamini : « Luboongo, ludia yayi niti me.» ²⁷Gaha kabongi kopo akadi b onini, ga ka ba gehe u basamini : «Lunua beene baso; ²⁸Mama munge ma me, mama nguisene hyi beene mu diama di ku dodokolo masumu mene. ²⁹Kaansi yilusamini yi nua dikaka ka kopo di divinu yikunu vutukulu i beene mu mutoto pawu ki mfumu ki tata'ame.» ³⁰Buba yimi muhui, abeni kulaama di olivi. ³¹Bunu Yesu kaba mokini : «Lutsu-tsu nunu kohokolo diama masonimi : "Ihono thuerisi, ma meme ma masa mati-tia kene. ³²Kaansi, mutangaha yifutumuku, iokala mutu mutu teete ku galileyi.» ³³Kaansi Pieri aka mu mokini : « Kana ba baso ba kususununu, me yiku sununu.» ³⁴Yesu aka mumokini : « Ikusamene makieriki, pihipi lele, Andumi ku kiahâ kumu, uthunumikakala mi tata.» ³⁵Pieri aka moki : « Tsa yifua inge, yi kutunuku.» yi balangihni ba baso bamoki bunubuana. ³⁶Bunu Yesu aka banaqti kuki fulu bateri ge thsemene aka moki kuba longi : « Lunieke aha mengia bonono.» ³⁷Kaya bonono yi Pieri yi bana boloi ba Zebedée, mbala mosi akawi kiari yi pahasi kumb unu. ³⁸Bunu, akaba mokini : «Mbunu meyi furiki yikiari, wu zayantiki ifi. Lukalaha, lu tahala.» ³⁹Aka puseni andumi, aka fukimi, lusé mutsi akayantiki ku bonono : « Tata Nzaami, hōzori, kahatala kopo di pahasi ! kaansi kusalaka ndengehe nzarime, sala buzayi nge.» ⁴⁰Kumanimi aka vutiki kukue balongihni, kese ba wanabaleki aka moki kuwe Pieri : « Kihni ndenge, mudiamu diki hi lusutahalakame tsa mutangaha tsuku. ⁴¹Kalu le keke yi ku bonono kalu buakamuku mekeme ki pehefe kie kimboti kaansi niti ye yimbi.» ⁴²Nde aka kati fioti ku umu i zori ye ku samana yi ku moko vo : « Taata, goho kufuani vo kobo di dikataka me me ka yi di nuaka vo luzolo luaka lusalama.» ⁴³Nde aka vutiki di kaka aki vulu ku kari milongoki miani ye ka wanisi ba leki wu, diama mese mawu makari furiki wu yi ziti di kili. ⁴⁴Bunu nde aka ba sisi di kaka ye aka taniki fioti. Nde aka samini kâhala yi taat yi ku moko mama mana mamana ⁴⁵Bunu lani, Yesu aka vutiki ku kari mitongo ki miani ye aka ba mokini : « Luleke beene di kaka? tala taanga buyisi ye mwana mutu kabimi ku moko ma baata ba masumu. ⁴⁶Lu teme beene, twene tu kataka gâha gâha, mutu u kahabi ke gâhaka mbele.» ⁴⁷Buka zonsi di kaka, Yudasi, mosi u kumi izolo, a kesi tulu. Ki buki ki baata ki tuki ku kwe ba nganga Nzaami yi ba mbutu baba Yuda abesi tulu i nde. bayisi yi ma mbele yi miti. ⁴⁸Mutu u teki Yesu kari gêhe kidimi ku kwe ba wu vo : « Mutu i yama me, nde, lu mu baka.» ⁴⁹Mu mbala mosi, nde akesi ku kwe Yesu ye aka moki : «Mboti mfumu !» yi ku mu beze. ⁵⁰Yesu aka mu mokini : «Mukwene, sala ma wisiri mu kusala.» Bunu abesi, bamu si moko Yesu ye aba mukangi. ⁵¹Tala, mosi ye baba kari yi Yesu aka zaangini koko, aka beni mbele'ani ka zeengi kisari ki mbutu ba nganga Nzaami ye kumu zeenge kutu. ⁵²Abunu, Yesu aka mu mokini : « Vutululu mbele aka akifulu kiawu, diama baata babaso ba salala mbele muku fwa baata, bawu siki ba fwa mu mbele. ⁵³Yinini nge vo me lene tsa i tele taat'ama ka fuili ku lu bibuki kumi i biolo bi bamiri baba wanzio? ⁵⁴Kaansi ki mutini bi sono bilungu, mu ku sa vo bwabu ku fwana?» ⁵⁵Munu taanga yini, Yesu aka moki ku ki buki ki baata : «Beene luesi yi miti yi mambele muku kahanga boonso mwifi? me ikari bilumu biabiso ndieki wu mu nzô Nzaami yi ku sakala tsanga Nzaami ye beene me kalu mbaki ki. ⁵⁶Mamaso masarimi bonso bu ba sakiri ba soniki ba nganga Nzaami.» Idini, miyekuri mia meso, ga ba musisi, ga batini. ⁵⁷Babamu kangu Yesu gaha ba munati ku kue Kaife mfumu ba nganga Nzaami, mifarisi ye ba kengiri bakari babaso gana. ⁵⁸Pierre ka balanini ku tama ku lupanga lu mfumu ba nganga Nzaami, aka kakoti, ga ka nieki, muku tala, ki ma malutu, gakana. ⁵⁹Banganga Nzaami yi mifarisi, ba dingi wu mitama mu diama di Yesu diama ba mugono. ⁶⁰Kaba mungi ki kana kukari yi bingumu bingi mu diama diku gunu mapia mu diama di Yesu. Ata ndele, bolo bayisi. ⁶¹Dikala ba samini : «Mutu wu ka samini, "mfuani muku buisi nzô lusama yi ku nimi yi itingi ku nimi bilumu bitata. (3)» ⁶²Mfumu ba nganga Nzaami terimi u bayuri : « U ga mvutu ke?» ki kisongi wu nge we ku lebele?" ⁶³Yesu bunu ka kieki nepiriti mvuti kata mbutu ba nganga Nzaami moyo wutu samana go nge wu muana Nzaami.» ⁶⁴Yesu u bavutiri : « U kisamini nge kibeniki.» Kaansi ikusamini zaya u fueete mono muan,a mutu mu matuti, unieki kpoko di ki tata di wu we iki pehefe gaha matuti mazulu.» ⁶⁵Nganga Nzaami aka ngasi milele kakari mu ye aka musamini : « Utu fulumukini, mu diama diki , katu samana dikaka mama? lutala beene luwui, ku fulumuku ku nde? ⁶⁶Bue lufuni beene?» Bage mvutu : « Mboti kafua.» ⁶⁷Ya ba mukuangi ku luse, ba mubeti yi mambata. ⁶⁸Ba mu samini : « Sakala fioti na ukubeti nge?» ⁶⁹Pieri kakari a nzili nieki ku nzili mu lupanga muana mukehete mosi wisi mayulu : « Nge bula kari yi Yesu u Galileyi?» ⁷⁰« Aka wangini, mese ma babaso ngayiki ki biluti uzonsi nge.» ⁷¹Bu kaluti dikaka ku muele ba tukila, wu kaka ka mu yuri nge nza bulukari yi Yesu? ⁷²Pieri aka musamini mu mukala wu zolo «kayimuzayi ki kete bisio.» ⁷³Mu ntanga keke, bakari gana ba musamini Pieri : « Nge bulukari makieriki inde, diama nzonsolo nge kari yi kufunu, nge buluhari.» ⁷⁴Aka yantiki ku lapa Nzaami kieriki imuzayi ki go me imuzayi, Nzaami ka ndolo, munu tanga yini, nsusu teti a kadiri. ⁷⁵Pieri baka funi makamu samini Yesu : « Mu nsusu teti nge ufuete mbanga me » « unzayiki mu nsusu ikini ka kokiri ki unguunguanga me kumu tata, akatuki, aka yantiki ku dili ngolo ngolo.

Chapter 27

¹Taangaha ku temiki kumu, banga-nga Nzaami yi ba mbutu ba baata a baya tiki ku kaangaha bi fuana mu kusade ba goono Yesu. ²Aba mu zingihni misingihni, aba mu nati abamu taamiki ku ntoli Pilate. ³Ibunu Judasi wu teki Yesu bu ka moni Yesu bamukangihni akasobi mbumu a kaba vuteri makumi mataat mabi beene ku wu ba nga-nga Nzaami yi ba mbutu. ⁴Aka basamini : «Mee daati disumu mukiuteke mengehe makoono saya ki.» Kaansi abamu samini : «maamana matari beete ke maku tari kua, yi maama maka.» ⁵Ibunu alosi makumi mataat manzim mabi beeno mu nzô Nzaami, akakatiki atuki ake ki zitiki. ⁶Ba nga-nga Nzaami aba bongihni nzim a ba musamini : « » Kue mboti ki tu kotisi nzimi yi bateki mengehe ma mutu musandu di ki tsue kele.» ⁷Abayatiki ku hinini mudiama di nzim ini, tu sum kiala mu kuziki bazehese. ⁸Idiaa dine kiala kini bakiteri wu «Kiala ki mengehe» ibeleki. ⁹Imana ma kasakiri Yeleme ama fuanini kasa mini : « Aka bongihni makumi yi taat di nzim bibene, taala bahee baata ba Isaye. ¹⁰Idia dine, gaa ba sumi kiala ki mutu usala ma nzunguhu ma tum booso katumi mfumu.» ¹¹Butue bu Yesu a ba munati ku mese ma ntotili, butuebu ntotili akamu yufiri «Ngee we ntotolo wu ba Yulu? Yesu a kaba vutiri mvutu : « Nge kibeene ki wu kisamini.» ¹²Kaansi, abamu funi di ka ku banganga Nzaami yi ba mbutu ka katuhe mvutu ku. ¹³Butuebu Pilata aka mu samini : « Ngee u wiki maama bayisi kufunu mu diama di nge?» ¹⁴Kaaka muhee mvutu ku kaana diaama dimosi yi ntotili akayitiki buingihni. ¹⁵Baawu bahiri kooso mu kinsi ba feti tu kisi mutu boloko mosi ba feti poono ku baata ba baso. ¹⁶Mu tangaha yi ku kari ye mutu boloko mosi ba teri wu Barabasa. ¹⁷Taangaha ba vu kini wu, Pilata akaba hiuri : «Naa luzori beene yi mu yamene? Baranabasa to Yesu batela de Klisto? ¹⁸Kari zayi de bateki Yesu mumbumu mbi. ¹⁹Taangaha kanieki ataana kiti ki kusamisi, mu kehet'ani akesi aka musamini : « Ku sala diaama di mosi ki ku mutu wu kazayi kua ni diaamaka, me kari tomono paasi ku ndosi mu diama di mutu wu.» ²⁰Ebunu ba mfumu ba banga nga Nzaamiyi ba mbutu zi baata ba longisitlu ki buki ki baata baaboso, batamene ba muyamene Baranabasa ba goono Yesu. ²¹Ntotolo aka ba wiri : «Naa mu baata ba ba bolo wuluzari beene ba mu yamene.» Abasamini : « aranabasa» ²²Pilata aka basamini : «Bue ifeti sala ku Yesu ba telawu Klisto» ²³Akasamini : «Nki diama di mbi kasari?» Kaansi ba ntomo bookolo buingihni « Lumukoo!» ²⁴Pilata ka moni ndengehe kasala di kaka ka, baata abayatiki ku kuisi ngaasi. Aka bongihni masa a ka suki mooko a mese ma baata ba baaso aka moki : «Mee nzayi diamaka mu mengehe ma mutu wu nkono saya diama lualate beene ki beneki.» ²⁵Baata ba baaso aba mini : «Mengehe mani malana beete ye baana beete.» ²⁶Ibunu, akayamini Baranabasa kaansi a beeti Yesu yi aba mu yekiri mukumuko. ²⁷Idine masuda ma ntotolo aba muna ti Yesu kulu paaha lu pilata a katu kisi kibuki kiakiso kibasoda, ba mutala. ²⁸Abamu kateri milele, aba muvuati simasani. ²⁹Aba mu vua ti puu mutue yelu vuala abamusi akoko dikitata aba fukimi andiminde aba yantiki kumu seye yiku musamana : «Mboti mfumu bayuda !» ³⁰Aba yantiki kumu tabele bikoosole kumu tabele mate. ³¹Ku fuemene bi kuitu biani bi mboti, aba munati muiku mu hôno ³²Buba tuki abamoni mutu mosi zini diani Simoni aba musamini beene yi nde mukusa kanata kulunsu. ³³Bubesi tulu aki fulu kimosi batela ni gologoto, disongho « Fua di mutue.» ³⁴Aba mu hée vinu ba vuki yi bilongoho bi kaari Yesu buka meki aka manghi kanuaka. ³⁵Bu ba mu hooni kuhui aba kab ini bikutu biani ba bizukumunu kuzulu. ³⁶Kunimi aba nieki hâna bamutala. ³⁷Ku too mu tue wani abasi tari dimosi abasoniki « Yesu wu mfumu ba yuda.» ³⁸Befi bolo ba honimi yio nde mosi ku koko diki tata mosi ku kooko diki mama. ³⁹Baba luti bamu balala mu tue. ⁴⁰Bamu mokono : « Nge wu moki ni wu fetitololo nzô Nzaami mu bi lumu bita awu yi tunghi, ki hulese ngekibeniki ! hô we muana Nzaami kulumuku akulunsu.» ⁴¹Piili mosi ba mfumu ba misiki yi ba falasayi yi bambutu ba tâama aba moki : ⁴²« Ka hurisi bâata ba kaka ndeki beniki ka besi ki hûleseke ke mfumu yisaye kakulumuku akulusi beete tumu kuikili. ⁴³Ka kuikila ku Nzaami, Nzaami ka mu hûlese bu tobu diama kamoka « Ngie muana Nzaami.» ⁴⁴Siki befi bakari yi nde a ba musamini bunu buana. ⁴⁵Butonu mu taangha sambana yi taanghe vua piibi abui mu nza. ⁴⁶Mutaangha mosi buabu Yesu aka nghati ngolo siki amoki : « Nzaami'ama, Nzaami'ama buewu ngiekiri?» ⁴⁷Baba kari ambele bu bawi buana abamoki : «Kateri Eli, Eli...» ⁴⁸Mbala mosi mosi wu bawu aka yetekiri aka bonghi ndama kiana akasi vinu yuubi longho bikâari aklamu hée kanua. ⁴⁹Bâna bamusamana muyeke ngati Elie wisi mu hulese.» ⁵⁰Yesu aka nghati dikaka ngolo mu dinghi zulu aka vutiri moyo wari. ⁵¹Tala milele mi nzô Nzaami ami nghasiki mundama zolo ku taana yi ku baana, mutoto akanikini matari ma tololo. ⁵²Ma pieme amakutiki mani ti ma beenghi ba mboti ma zikimi ama futimiki: ⁵³Aba tuki mu ma Nziama kuni mfutu muku Yesu Abakoti kuyelusaleme kuana baata benghi aba bamoni. ⁵⁴Baba kenghini ma pieme buba moni kutekete kumu totoyi bimi bilu ti aba yantiki kubangha aba moki makeriki mutu wu kakari muana Nzaami. ⁵⁵Kibuki kiba kehete ba laniYesu tuku Galileyi mu diama kaba hulese bakari hâna hâna batalasiki moko. ⁵⁶Mu kaati bawu bakari nguri Jaki yi Yosefi Mari di magadala yi nguri Zebele. ⁵⁷Kookolo buyisi mutu mosi kakari mvama darimate bateri Yosefi kakari siki mulonghi Yesu. ⁵⁸Abesi ku Pilata bamu hulu niti Yesu, bunu Pilata ako basamini bavutulu niti yani. ⁵⁹Zefe aka bongiki niki, akeyi zingihni milele mimboti. Abe sikie ku ma Nziaama ma mboti ma mpaa mpaa, ba tobiri tari. ⁶⁰Aba kirimine tari aba kangihio ku muele, abawuti kuawu. ⁶¹Mari Madiyi ye wu kaka Mari bakari banieki ku sim dima Nziaama. ⁶²Kilumu kilani kikari kilumu kikiku yiriki, banganga Nzaami ye ba falasayi aba muzungiki Pitlata. ⁶³Aa, Mfumu beete tukari tu yinini mutini kakari samanawu kimpu mbunu ki goo fi ku nimi bilumu bitaat sa kafutumuku. ⁶⁴Tumu baata mu ku kehengeene maziaama ku nimi bi lumu bitaat goo kaanta ba ntumu baani sa bisi muzulu, sabasanaana ni : « Futimuki ku ba fua.» ⁶⁵Pilata aka basamini : « Lu toomoke be, lue bentomo tanini ma Nziama.» ⁶⁶Ibunu, abeeni kusa kidimi mu tari di ba kangihni bulu, mukukaha, gaa basisi basuda mu kutala wu.

Chapter 28

¹Bunu kilumu mingihi bu ki hui, mumi suku, Mari wu magadala yi ndoyani abeni dikaka ba tala ma pieheme. ²Bunu mutoto aka nikeni, diama wanzio mfumu Nzaami aka kurimiki ku zulu, akesi yiku kataala tari, aka nieki mu tsi :³Ku monokono ku wanzio wunu kukari ku mu tsieme yi bi kuhu tu bi pehemi bonso matutu. ⁴Ba bakeba aba bangihi, abasi bonso baata bafi. ⁵Wanzio aka moki kubakehete bana : « Kalu bangahaka, diama nzayi lu dingihi Yesu, bahôni basi mu kurunsi. ⁶Kake hâ kaka kaansi futumiki, bonso buka moki. lusutala aku kari nitaani. ⁷Lue tiini lua mokono ba longihi bani : « Futumiki kubafua, lutala wukilutiri ki Galileyi nku lumumo-mono.» bunu yilu mokini.»⁸Ba kehete aba katiki kumapieme muki sasi, ba kari batenimoyo kaansi yikiesi. bayimi muku samene tsangahakuwe ba longhi. ⁹Bunu, Yesu aba wanii kumoka : «Ngeme mu beene.» bakehete a ba musimi mumala yi kumu kumusu. ¹⁰Bunu Yesu akabamoki : «Kalubangahaka, lue-lua moko ku bibutne bese ku galileyi : kuana ba mbombono.»¹¹Mutangaha kuyini ba kehete, bunu, baba keba aba vutiki ku vulu, muku hâ tsangaha ku ba ngangahâ Nzaami mama ma luti. ¹²Bangangaha Nzaami yi ba mbutu ba vulu, aba vukeni, bawisene abahée baba keba, nzimi yingihi. ¹³Bunu ababa mokini : « Lumoko buabu : balongihi bani kari besi yiba mvumi mu pihipi, butu kari beete kukili.¹⁴Oho Pilate wi mama mana, kabusu luhata bitumu.» ¹⁵Bunu, ba purisiaba bongihi nzimi, yi kusala ndengehe ba ba mokini idini disolo dini adi tiakeni ku bayuda tii ikunu lele.¹⁶Kansi, ba longiki kumi yi mosi abesi ku Galileyi, atahana lamakaba songihi Yesu. ¹⁷Buba mumoni, aba yantiki kumu kumusu, kaansi mosi aka siteme.¹⁸Yesu aka puseni, aka moki dikaka : « Kimfu ba pehe kusulun yi atsimu toto. ¹⁹Luene, ku baata ba bi kolo, yi muana yipéhefe santu.²⁰Luba longoho bazitisi misiki miamiso ilihee. bunu, ngie ibeene ikunu tsuku mukili.»